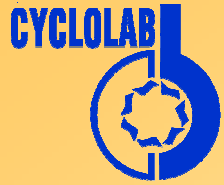

Ciklodextrinek

a környezetvédelemben

A ciklodextrinek környezetvédelmi alkalmazásai

a légszennyezés csökkentése

oldószergőzök megkötése

jódgőz megkötése

cigaretta füstszűrés

víztisztítás

PAH, PCB, fenolok, tenzidek megkötése

az eleven iszap védelme, iszap szárítása

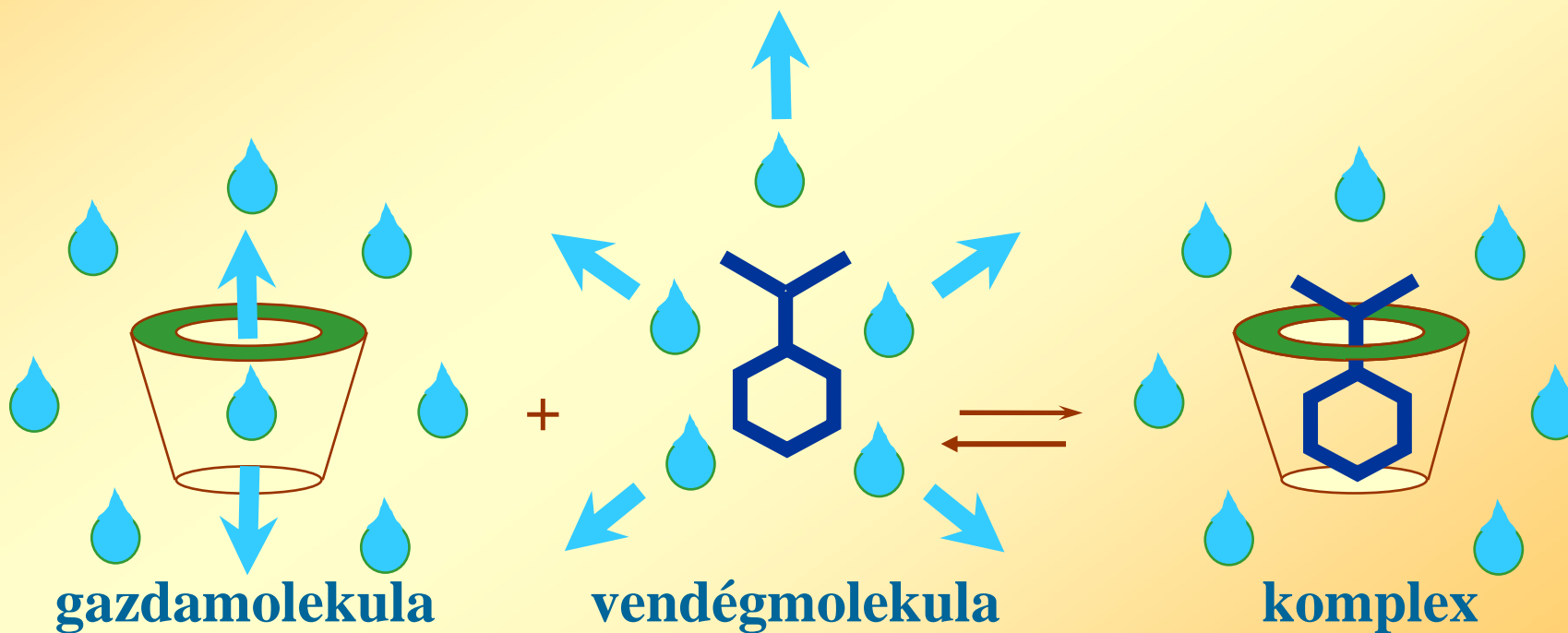
talajtisztítás

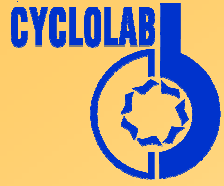
talajmosás

a biológiai tisztítás hatékonyságának növelése

Emisszió csökkentése

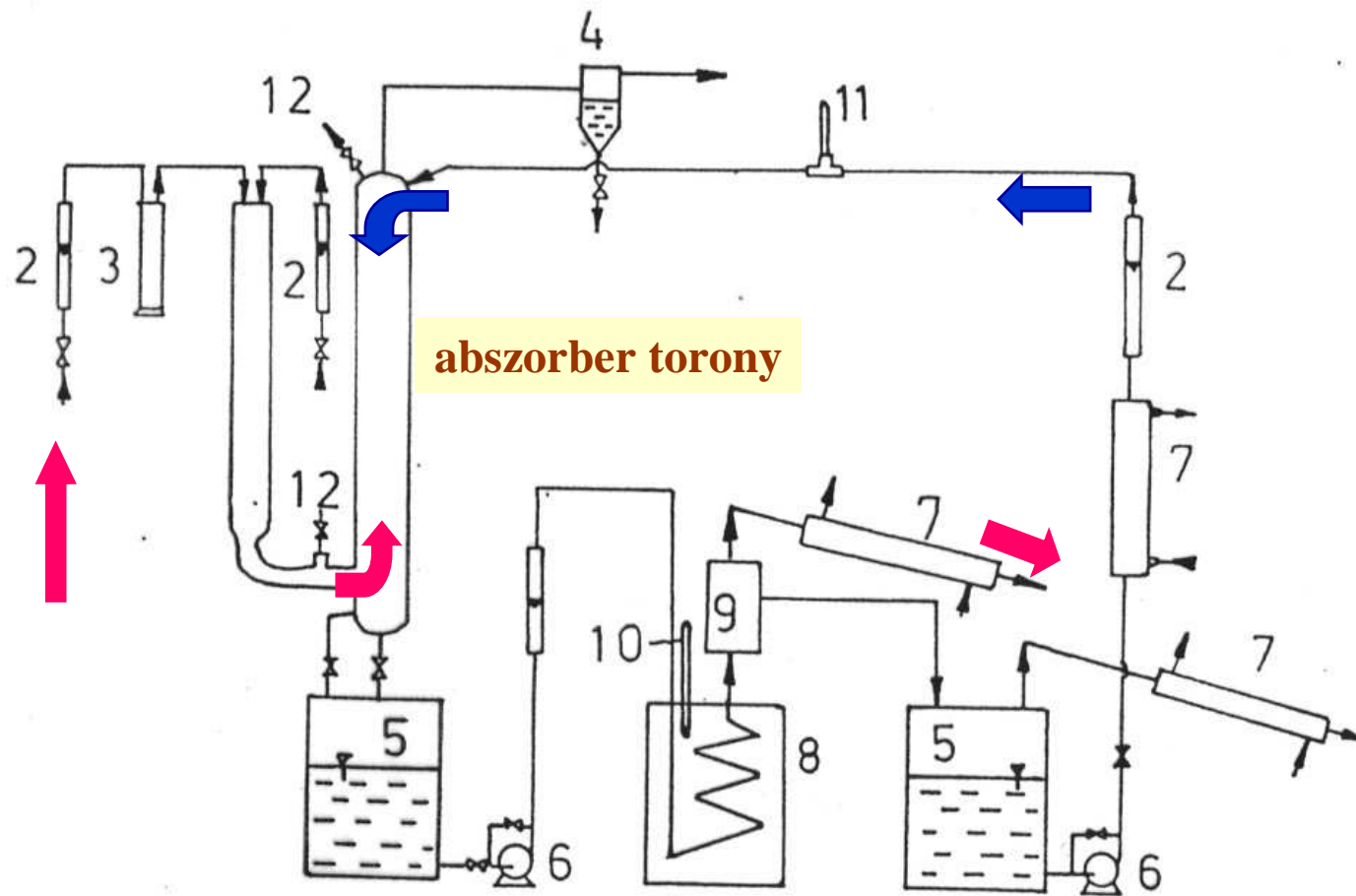
A komplexképződés sémája

szennyezőanyagok megkötése levegőben

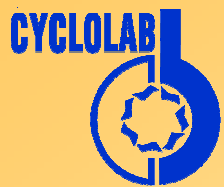
Ellenáramú oldószergőz megkötés vázlatja

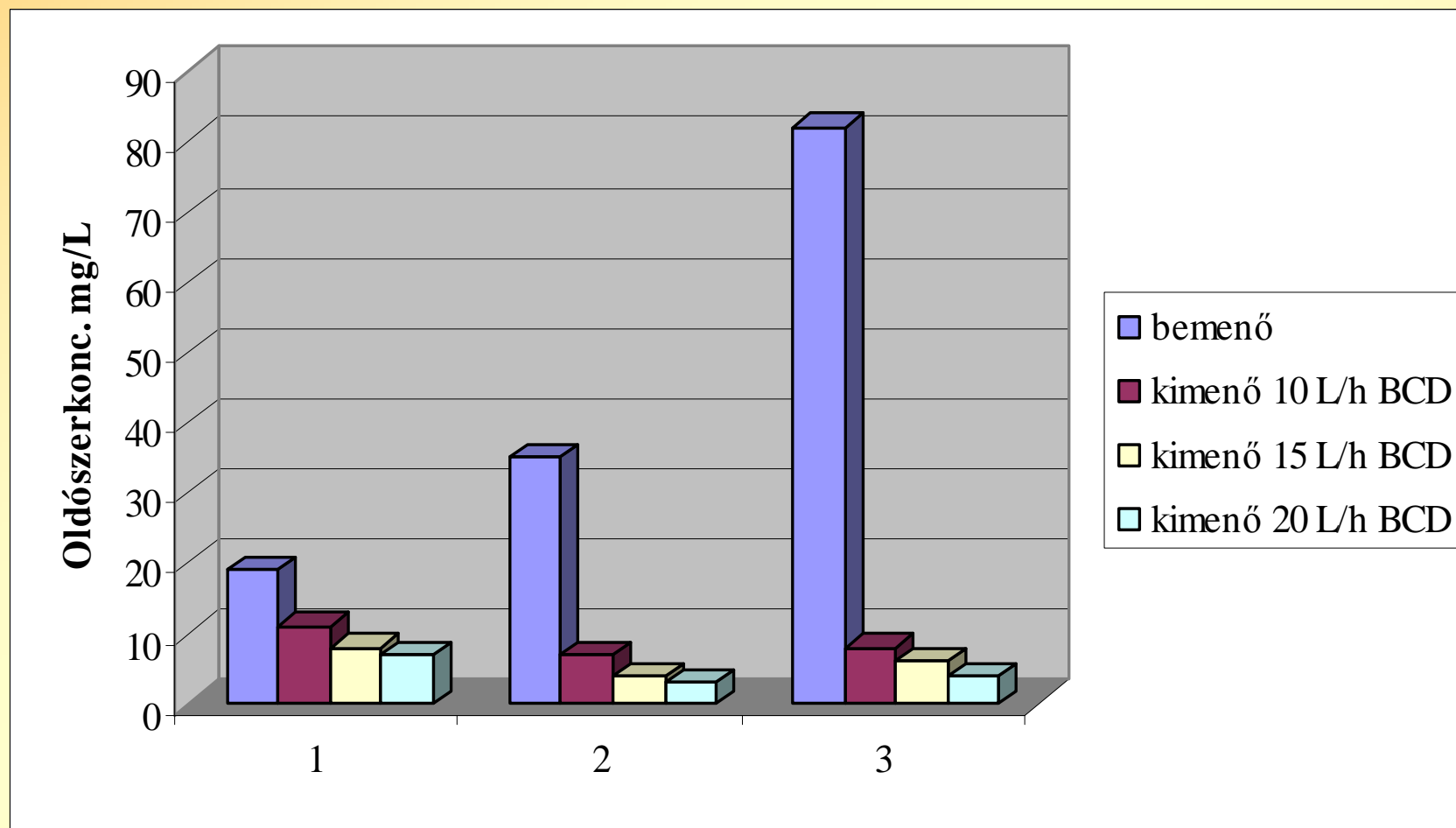
**CD komplex
oldat v. szuszpenzió**

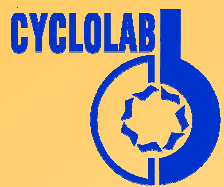
hőcserélő

CD oldat

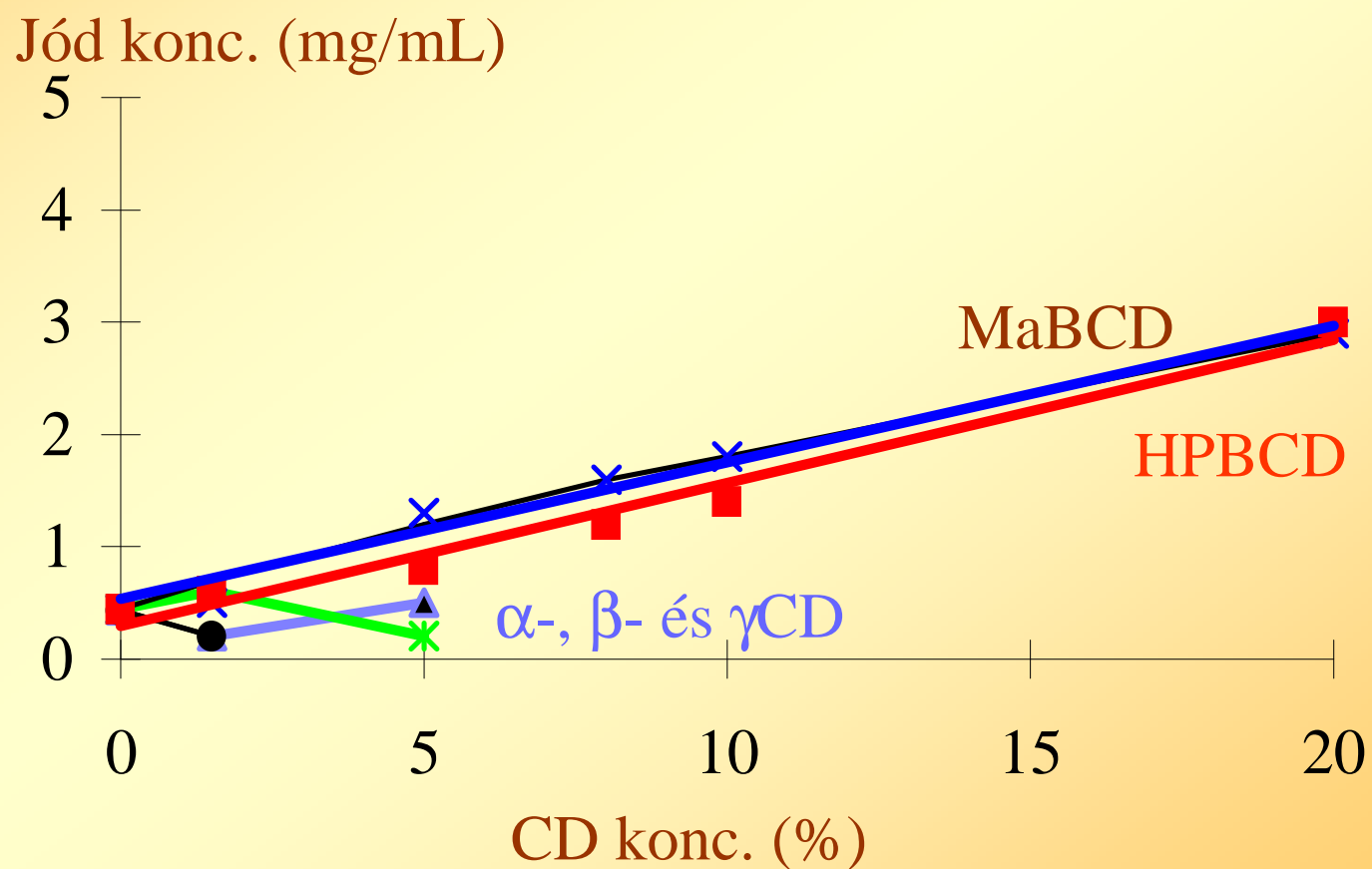

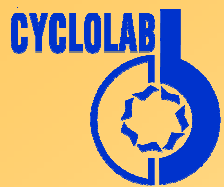
1,2-diklóretán gőzének megkötése 5%-os vizes BCD oldattal

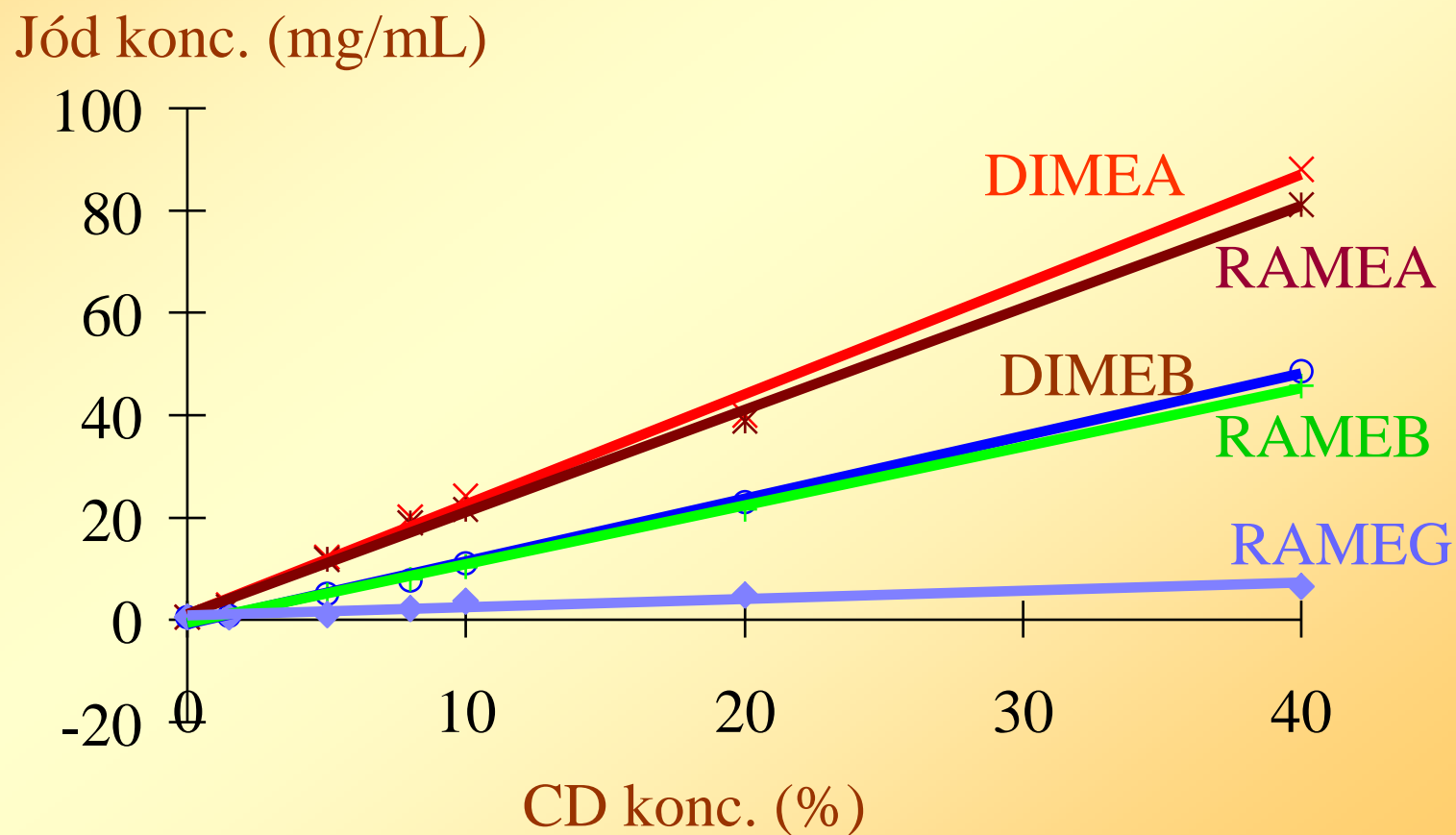

Jód szolubilizálása ciklodextrinekkel

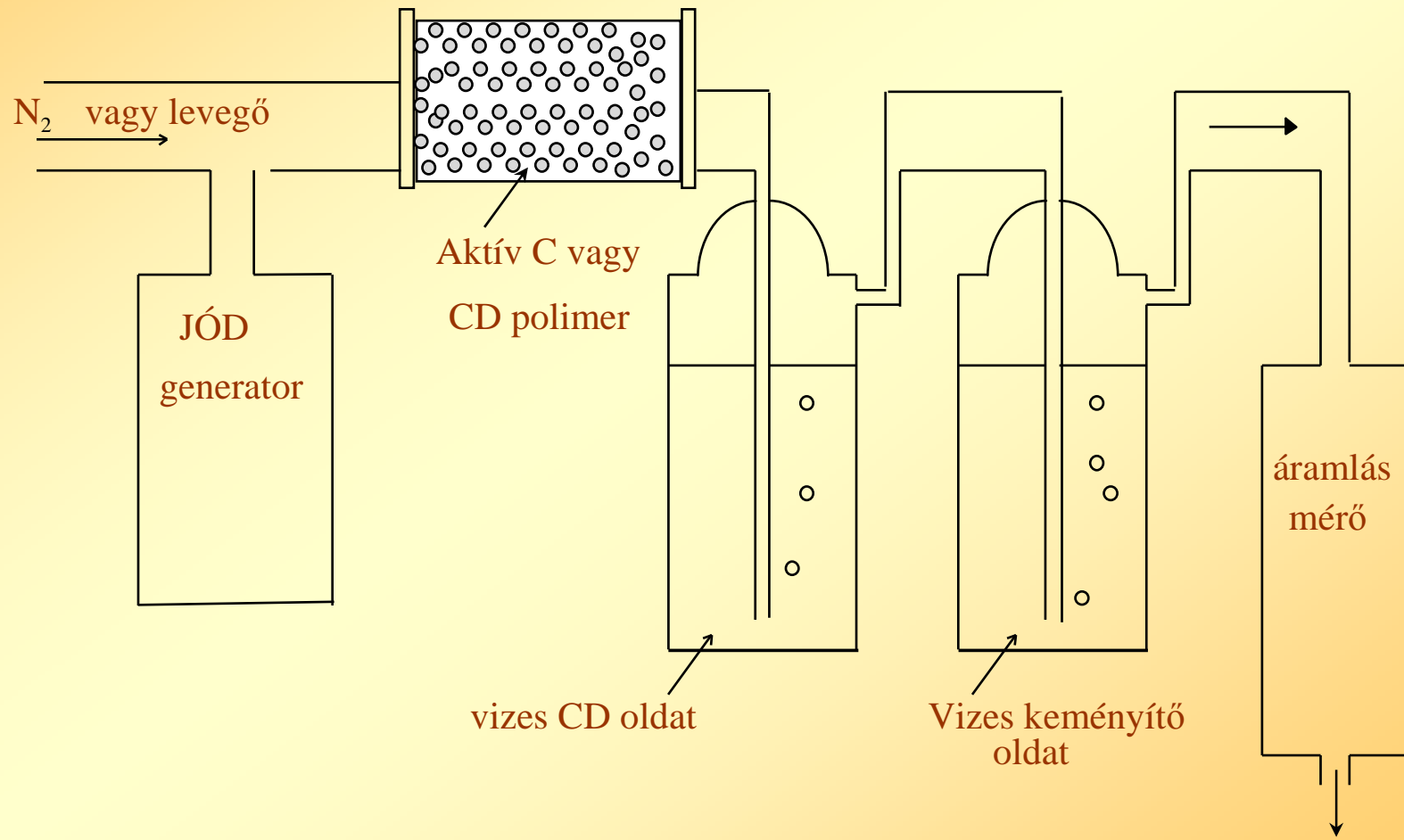

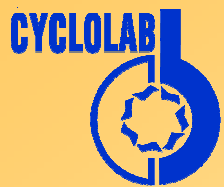

Jód szolubilizálása metil-ciklodextrinekkal

Kísérleti összeállítás jód-megkötés mérésére

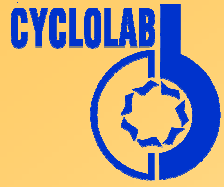

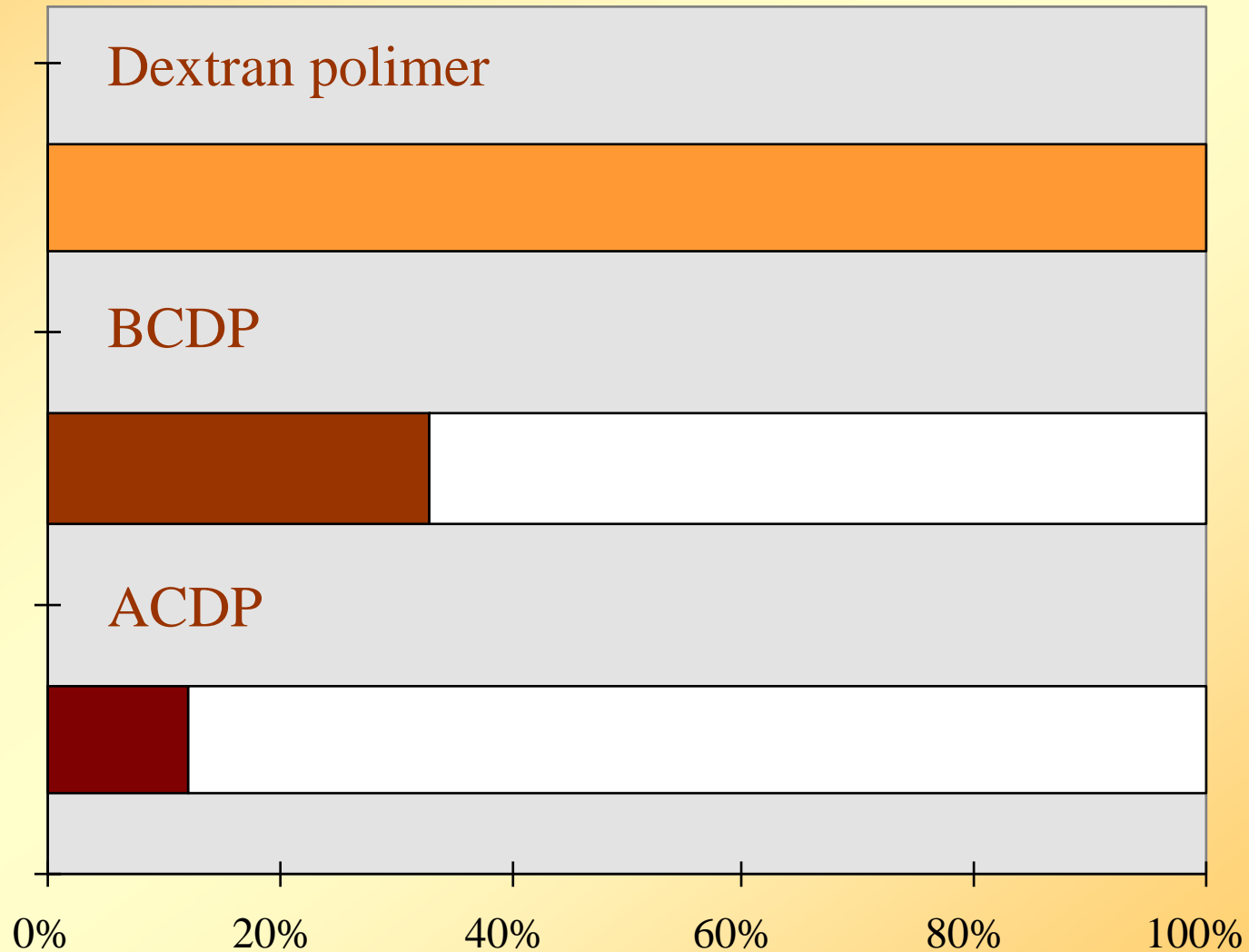
Jód megkötése gőzfázisból ciklodextrin oldatokkal

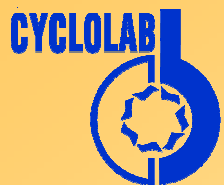
abszorber oldat	megkötött jód (mg jód per mL oldat)		
	N ₂	száraz levegő	nedves levegő (R.H. 95%)
5% RAMEA	7.4	9.2	8.4
40% RAMEA	57.2	61.0	56.8
5% RAMEB	2.8	3.5	3.0
40 % RAMEB	21.3	23.8	19.0
5 % keményítő	2.8	n.m.	n.m.
5 % KI	10.9	n.m.	n.m.

n.m. nem mértük

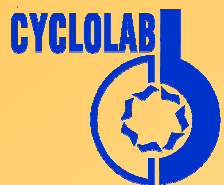
A szorbensek elszíneződése jódáramban 1 óra után

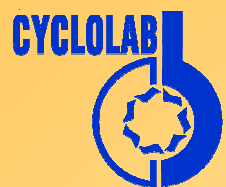
Jód megkötése ciklodextrin-polimer tölteten

	áttörési idő (h)	megkötött jód (mg/g száraz szorbens)
α CDP száraz	1	2
α CDP vízzel nedvesítve	9.5	119.1
α CDP 0.1 N KI oldattal nedvesítve	18	226.8
β CDP száraz	1	1.3
β CDP vízzel nedvesítve	3	36.8
β CDP 0.1 N KI oldattal nedvesítve	16	192.8
dextrán polimer száraz	<0.01	<1
dextrán polimer vízzel nedvesítve	0.2	4.3
dextrán polimer 0.1 N KI oldattal nedvesítve	2	25

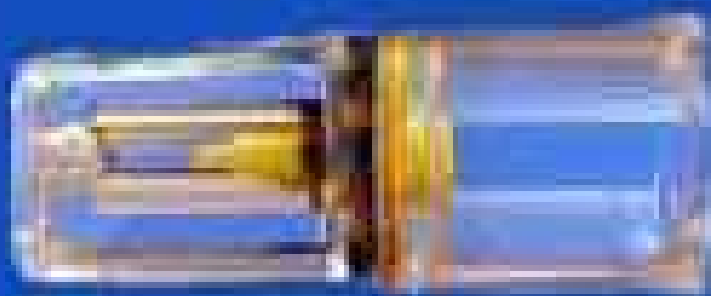
Jód-leadás a töltetek tárolása során (60°C-on nyitott edényben)

Töltet	jód-tartalom (%)				
	start	4 h	8 h	12 h	24 h
száraz α CD-polimer	100	94	91	90	90
duzzadt α CD-polimer	100	91	86	85	85
száraz β CD-polimer	100	88	88	79	71
duzzadt β CD-polimer	100	83	83	73	68
aktív szén	100	72	66	38	28

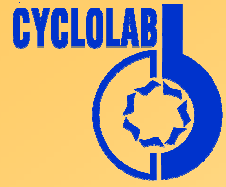
Cigaretta füstszűrő nikotin és kátránykomponensek megkötése

After One
Cigarette

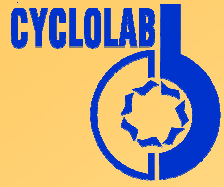
After Three
Cigarettes

Szennyvíztisztítás

SZENNYVÍZTISZTÍTÁS

Szennyvíztisztítás

CD polimer adszorbens alkalmazásával

Poliaromás szénhidrogének

Poliklórozott bifenilek

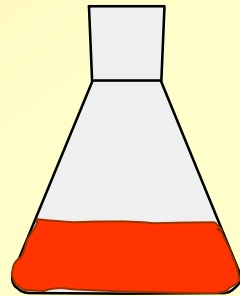
Tenzidek, szinezékek

Lágyítók (ftalátok)

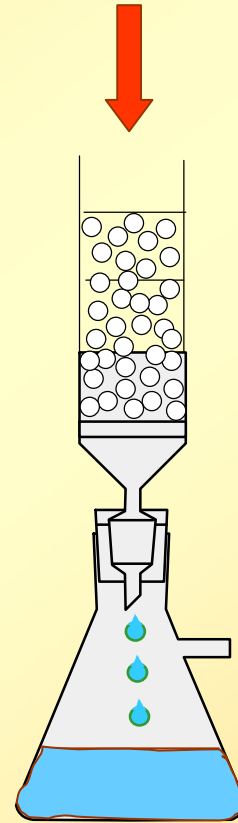
Újonnan felmerülő szennyezőanyagok:

Gyógyszer-, növényvédőszer-
maradványok

A szennyezőanyag megkötése

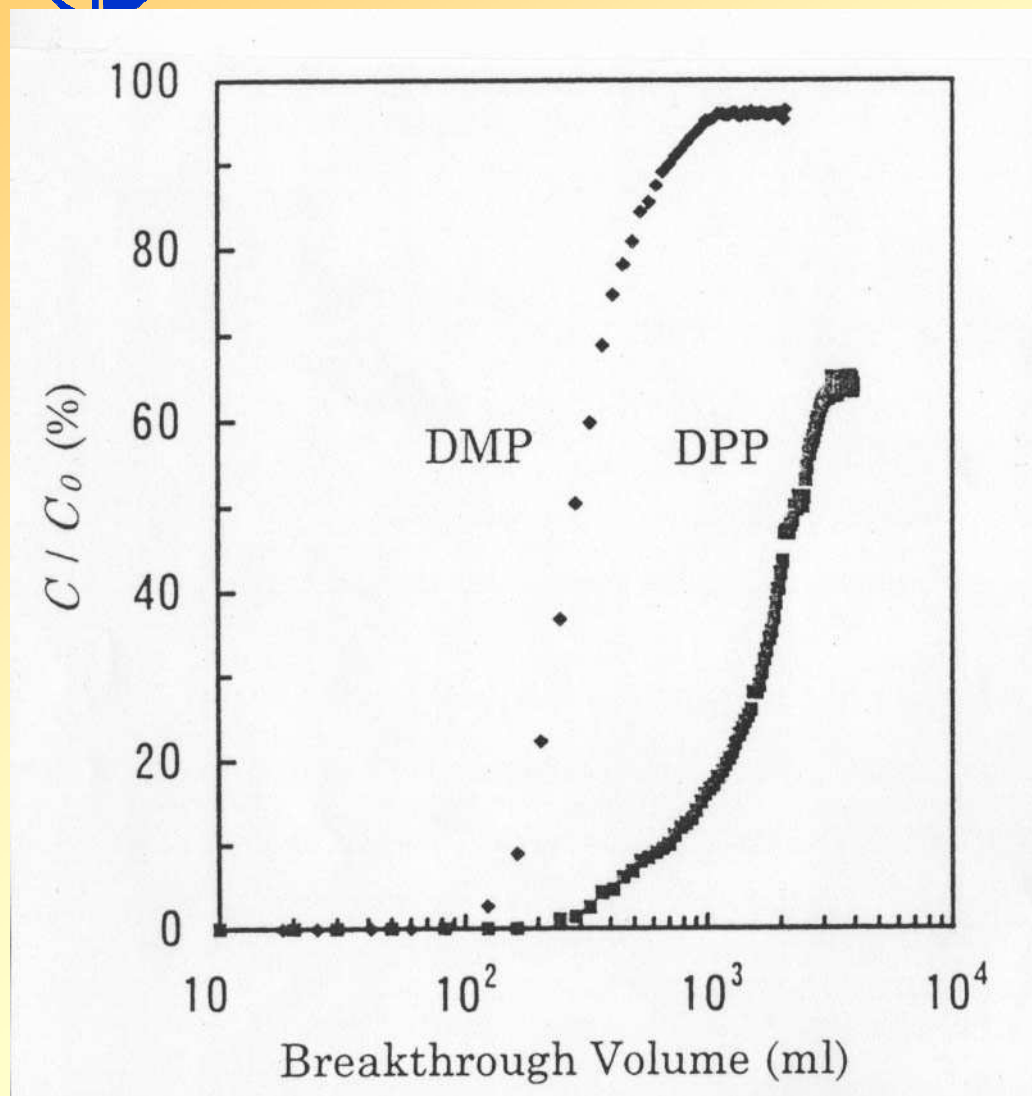

„Batch” technika

Megkötés oszlopon

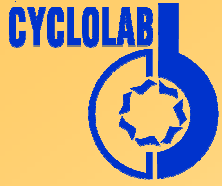
Dimetil- és dipropil-ftalát megkötése CD polimeren

A ftalátok visszanyerése metanol-víz elegyekkel

metanol : víz arány	visszanyerési %	
	DMP	DPP
10:0	71,8	68,4
9:1	83,6	79,6
8:2	92,5	91,7
7:3	88,5	85,1
6:4	84,0	77,6
5:5	76,4	68,3

ismétlések száma	adszorpció mértéke (%)
0	63.6
5	61.5
10	60.8
20	59.4

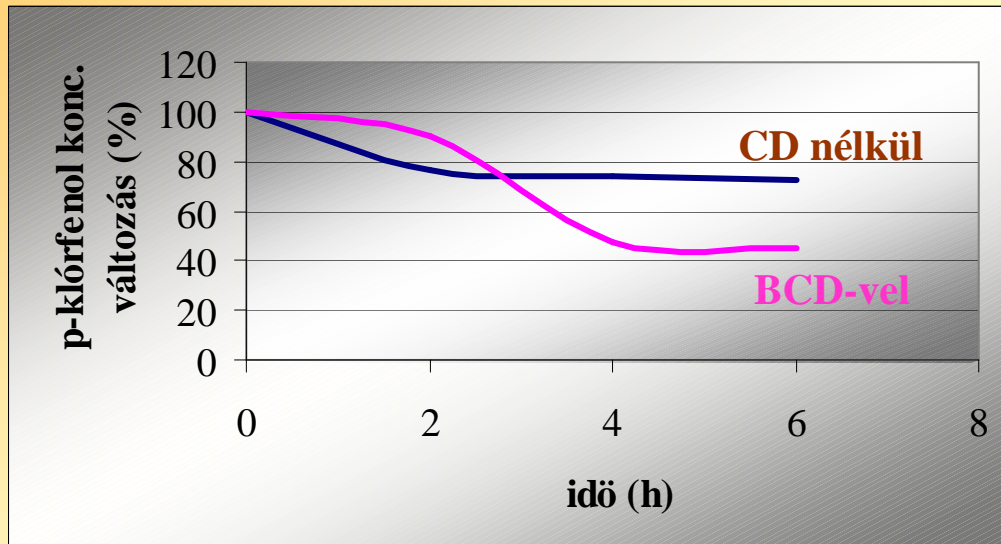
Szennyvizek biológiai tisztítása

A lebontást végző baktérium, gomba tömeg az eleven iszap.

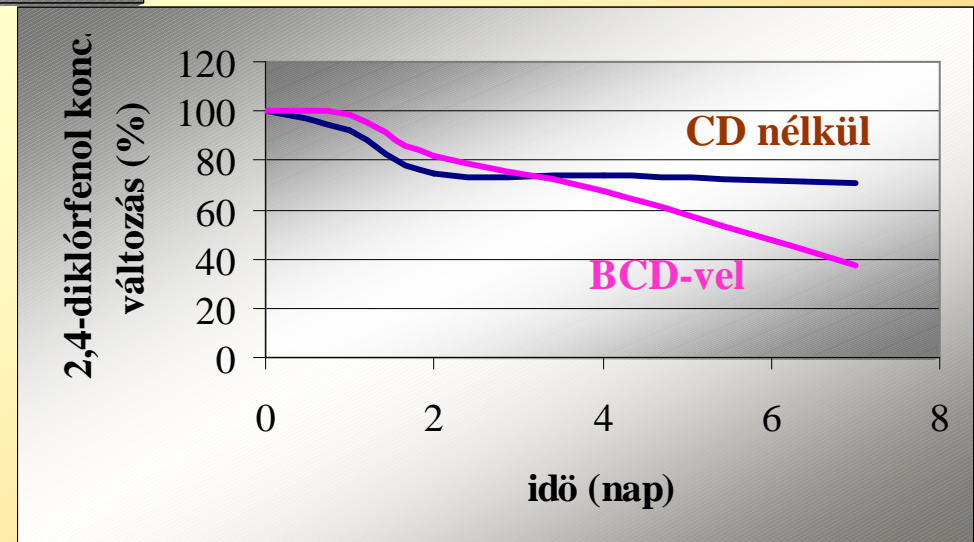

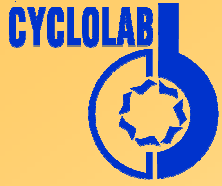
A debreceni szennyvíztisztítótelep

Az eleven iszap védelme

A komplexbe zárt
toxikus anyag
nem hat a mikrobákra

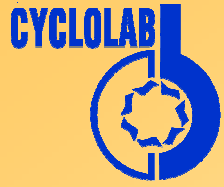

Iszap víztelenítés elősegítése

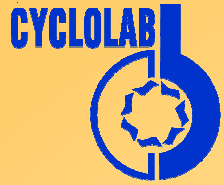
CD adalék alkalmazásával nagyobb szárazanyagtartalom,
gyorsabb száradás, jobb szűrés

Papíripari szennyvízkezelő iszap
Kommunális szennyvízkezelő iszap

Felhasználás: pl. tüzelőanyag granulátum
(fűtőértéke 8-12 MJ/kg, a barnaszénéé 8-17 MJ/kg)

Szennyezett talajok *remediálása*

Talajtisztítási eljárások

Lokalizációs eljárások

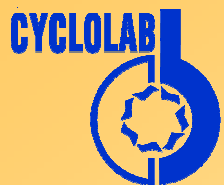
A szennyezőanyag továbbterjedésének mechanikai gátlása

Ex situ eljárások

égetés
termikus kezelés
talajmosás, extrakció
kémiai átalakítás
biológiai lebontás

In situ eljárások

fixálás
sztrippelés
termikus kezelés
talajmosás, extrakció
biológiai lebontás

Ciklodextrines kezeléssel kombinált talajkezelési technológiák

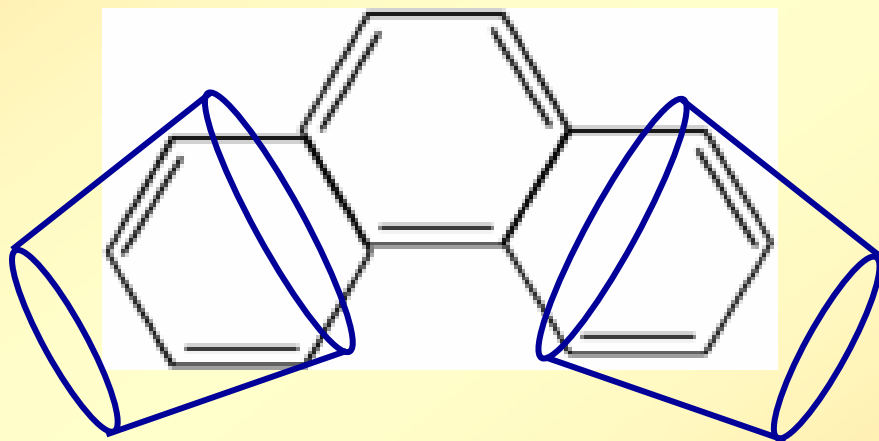
Talajmosás

– a keletkező szennyvíz kezelése fizikai-kémiai, biológiai módszerekkel

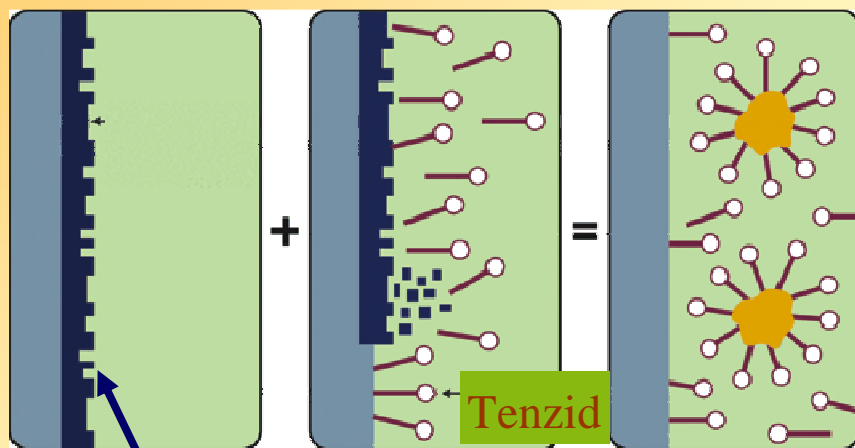
Fitoremediáció

Biodegradáció

A technológiák alapja:
oldékonyságnövekedés

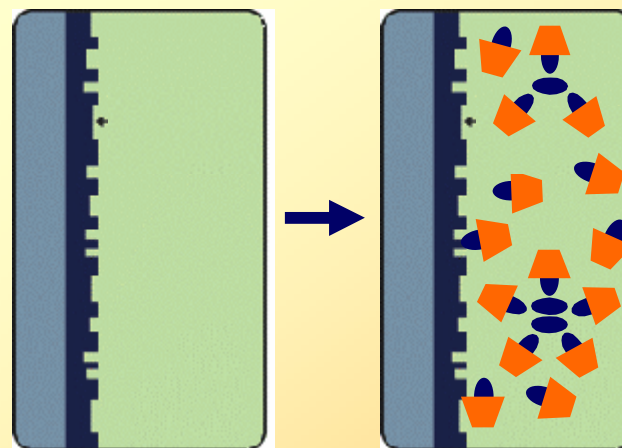

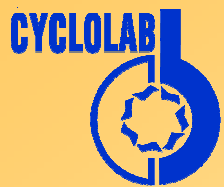
A szennyezőanyagok szolubilizálása tenziddel és ciklodextrinnel

Talajhoz
kötött
szennyezők

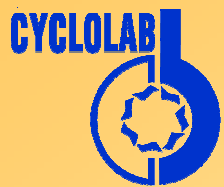
- Zárványkomplex
- Ciklodextrin
- Vendégmolekula

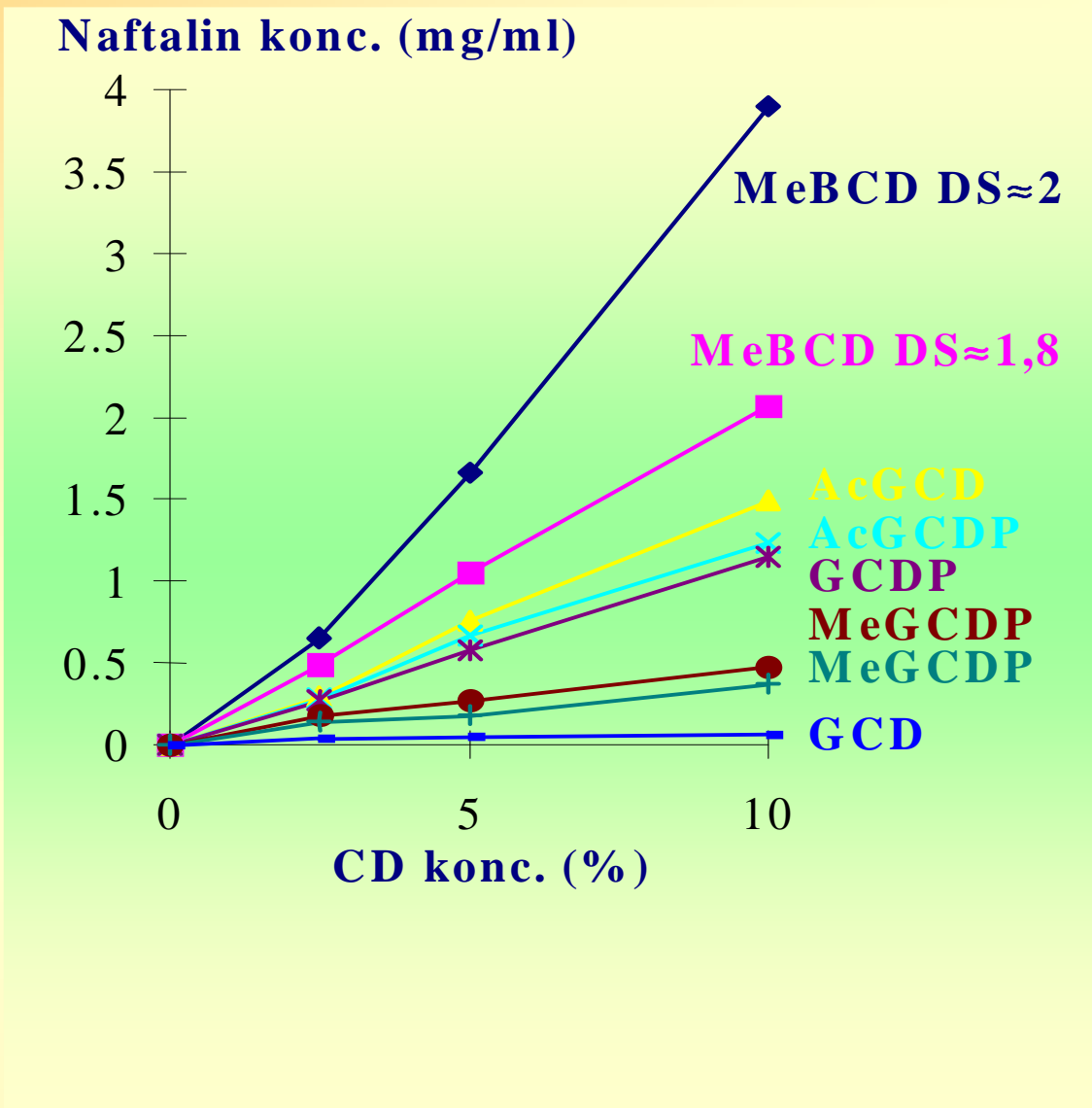

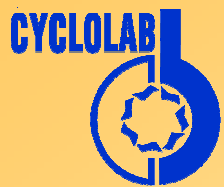
Az oktanol/víz megoszlási hányados csökken

	LogK _{ow}	LogK _{oCD}		LogK _{ow} -LogK _{oCD}	
		Vízben	10% HPBCD oldatban	10% RAMEB oldatban	HPBCD
p-klóranilin	1,82	1,22	1,13	0,60	0,69
p-klórfenol	2,39	1,61	1,45	0,78	0,94
diklórbenzol	3,45	2,47	2,35	0,98	1,10
1-metil-naftalin	3,79	2,58	2,34	1,21	1,45
tetraklórbenzol	3,96	2,95	2,72	1,01	1,24
fenantrén	4,67	3,02	2,47	1,65	2,20

Naftalin oldékonysága különböző ciklodextrinek vizes oldataiban

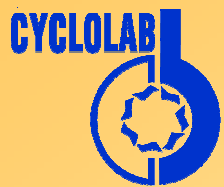

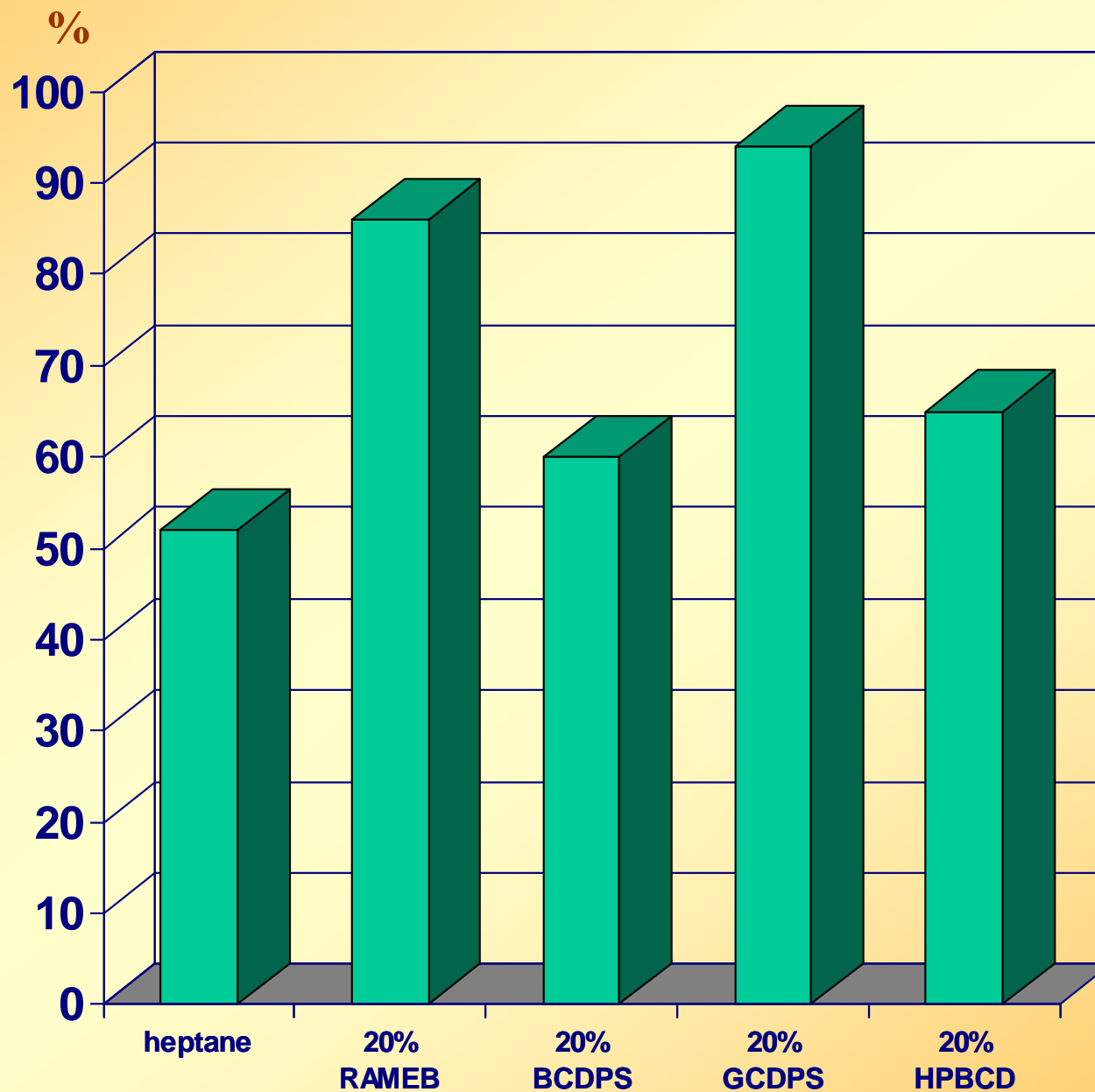
PAH vegyületek oldékonysága vizes ciklodextrin oldatokban

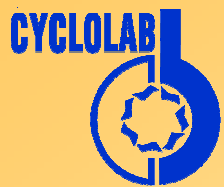
	Oldékonyság (mg/L)			S_R/S_o	S_H/S_o
	vízben (S_o) *	5% RAMEB oldatban (S_R)	5% HPBCD oldatban (S_H)		
Naftalin	32	1000	710	30	22
Antracén	0,045	65	34	1350	755
Pirén	0,14	18	3.3	110	24

* EPA Resources, Soil Screening Guidance, Supplemental Guidance of Soil Screening Levels of Superfund Sites (Peer Review Draft, March 2001)

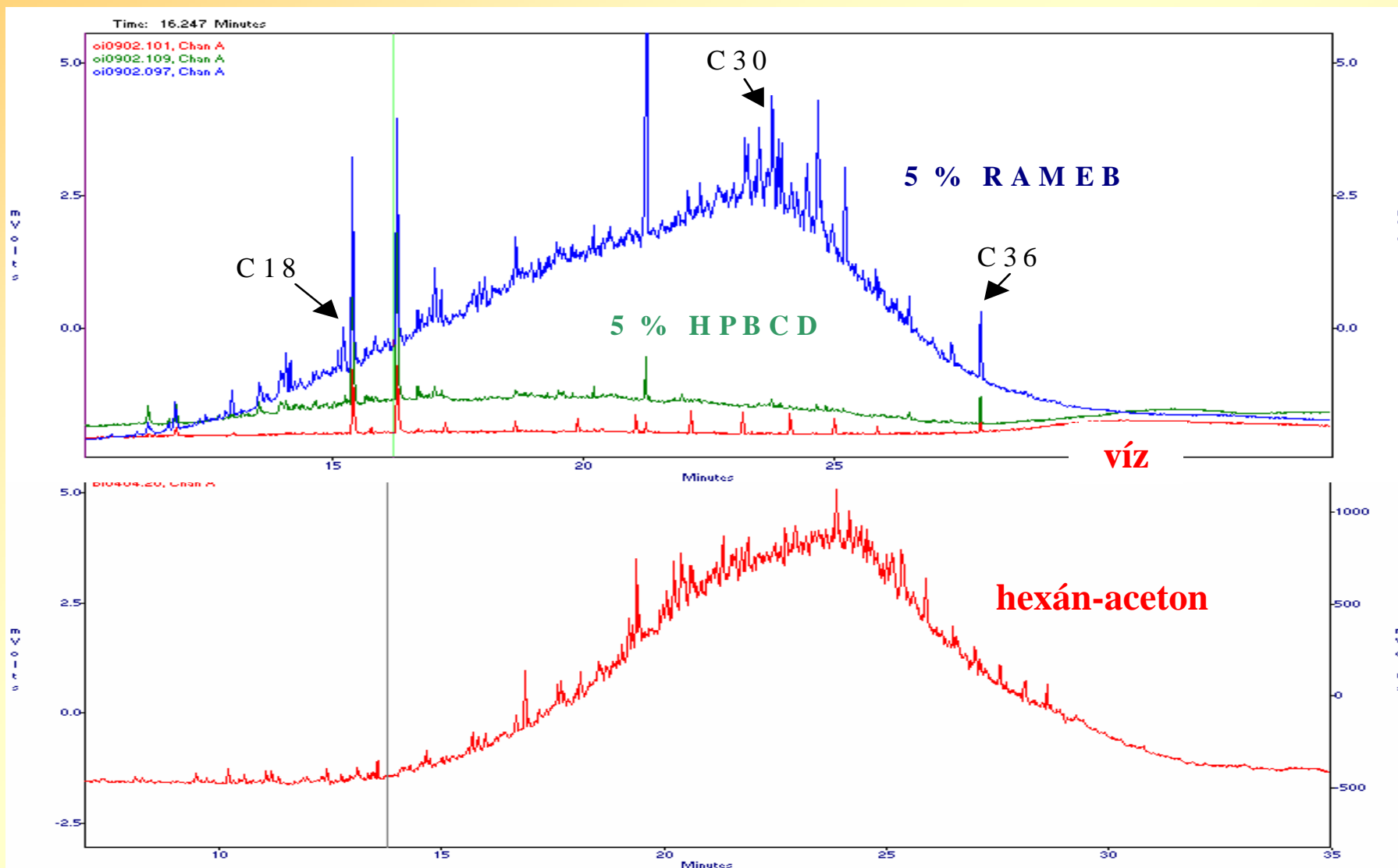

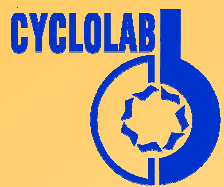
Pirén extrakciója 28 mg/g pirénnel szennyezett talajból

24000 ppm pakurával szennyezett talaj extraktumainak gázkromatogramja

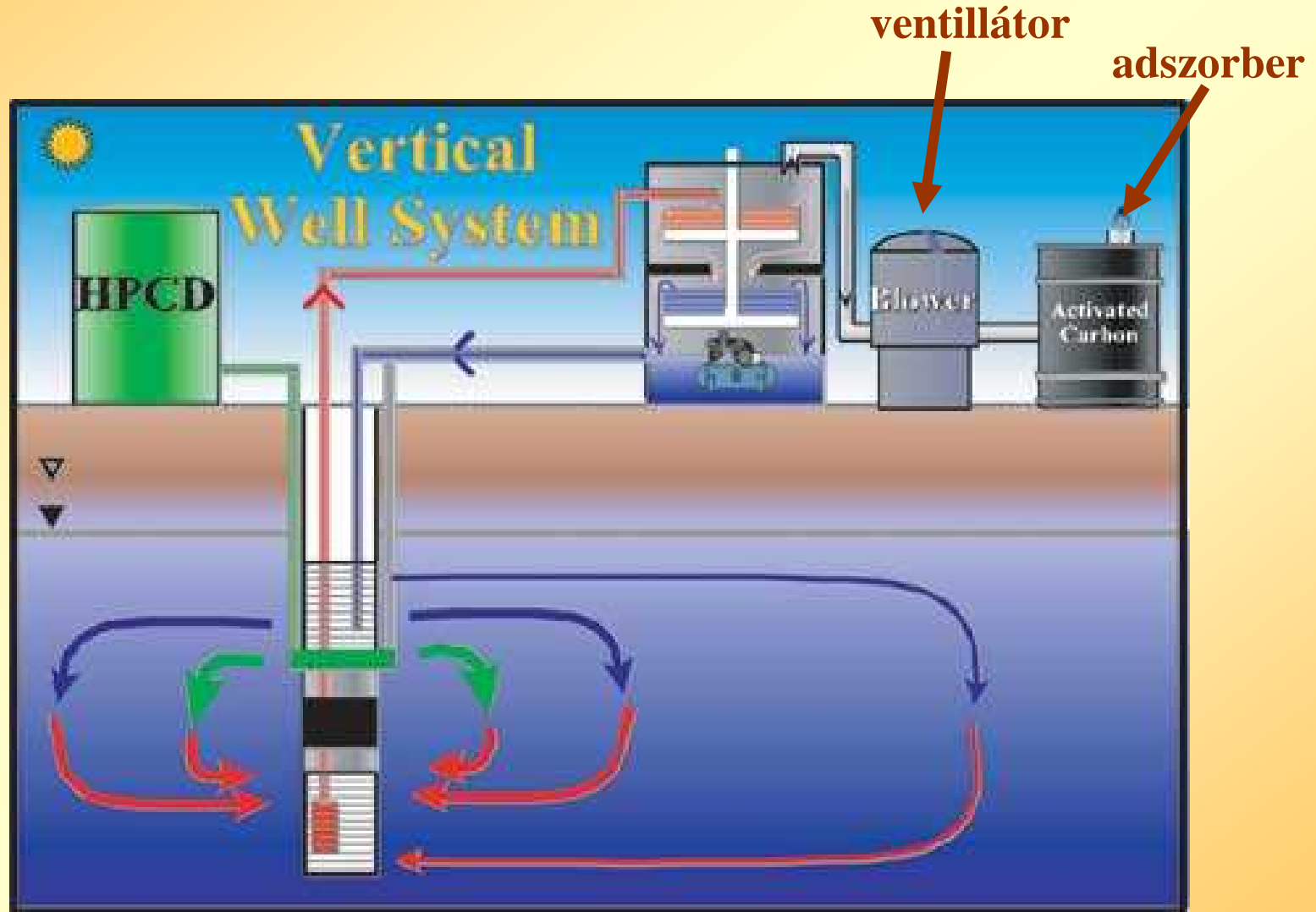

Pakurával szennyezett talaj extrakciója

Extrahálószer	Extrakció hatásfoka
diklórometán	100 %
Vizes RAMEB oldat	30%
Vizes CDPS oldat	14%
Vizes HPBCD oldat	4%

A ciklodextrines talajmosás technológiai sémája

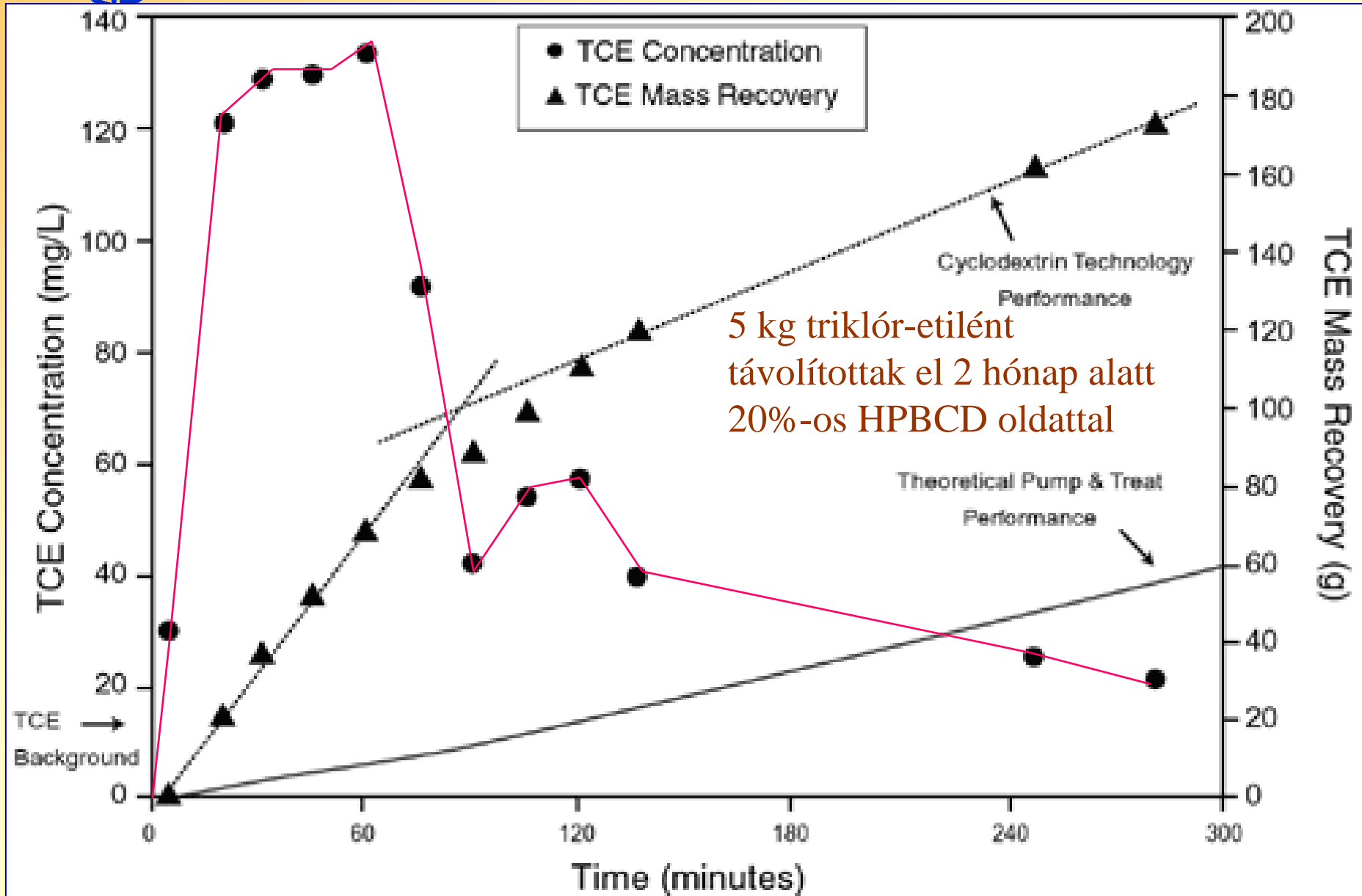

Ciklodextrines talajmosás Arizónában

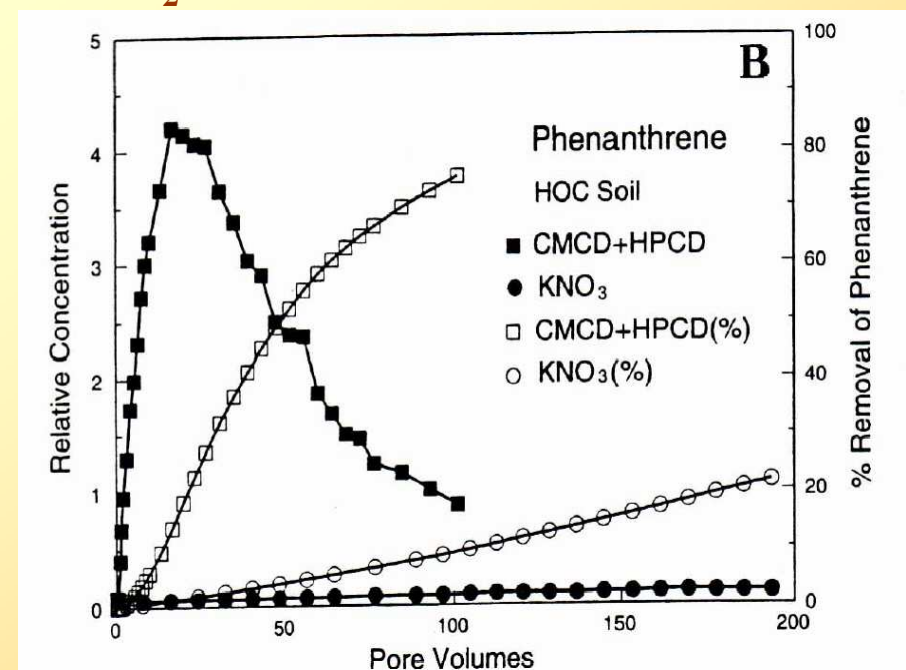
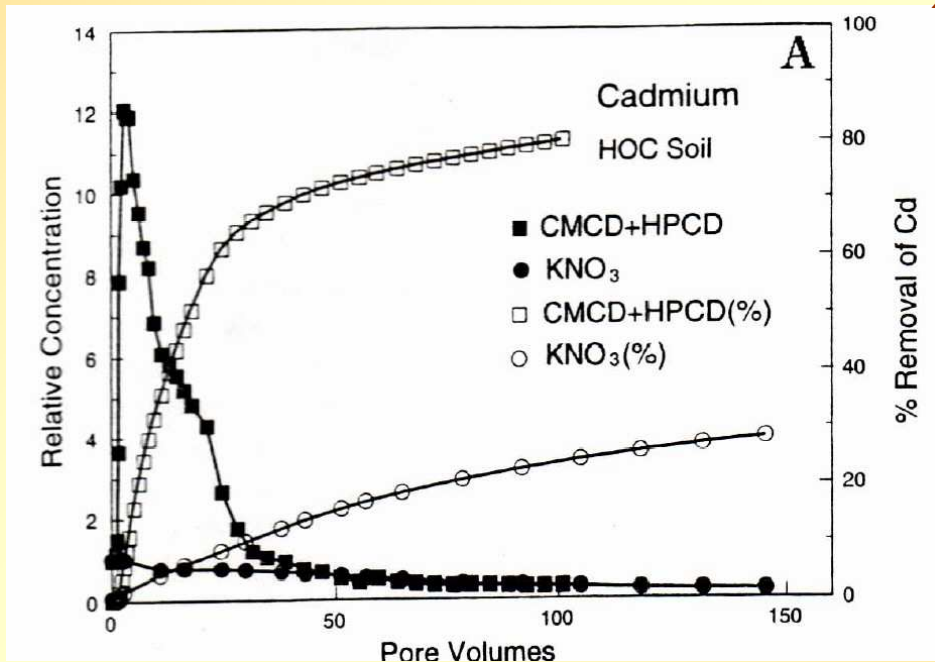
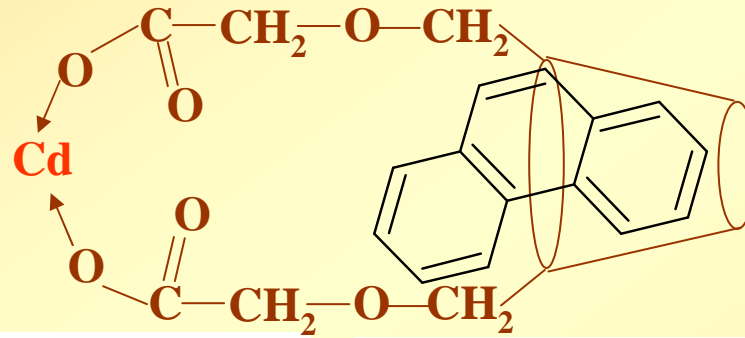
Talajmosás HPBCD oldattal (“push-pull”rendszer)

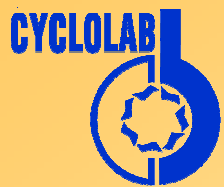
In situ terepi kísérlet egy katonai repülőtéren (Utah, USA)

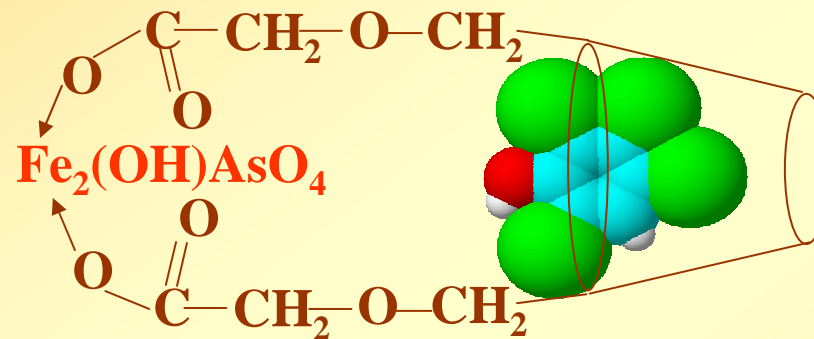
Talajmosás vegyes szennyeződés estén

A karboximetil-csoport és a Cd közötti ionos kölcsönhatás
 A CD gyűrű komplexálja a fenantrént

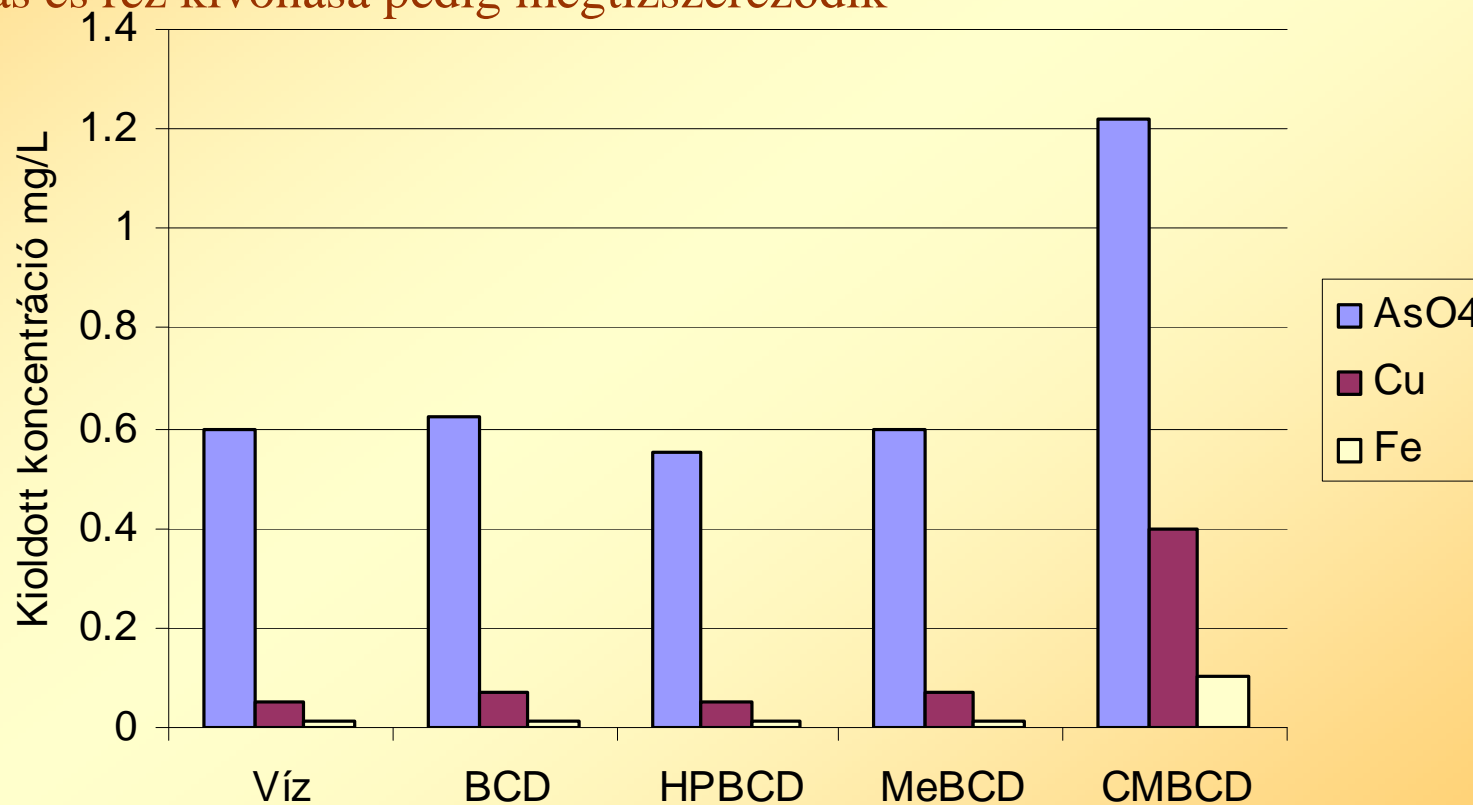

Tetraklórfenol és arzén együttes kioldása talajból karboximetil CD-vel

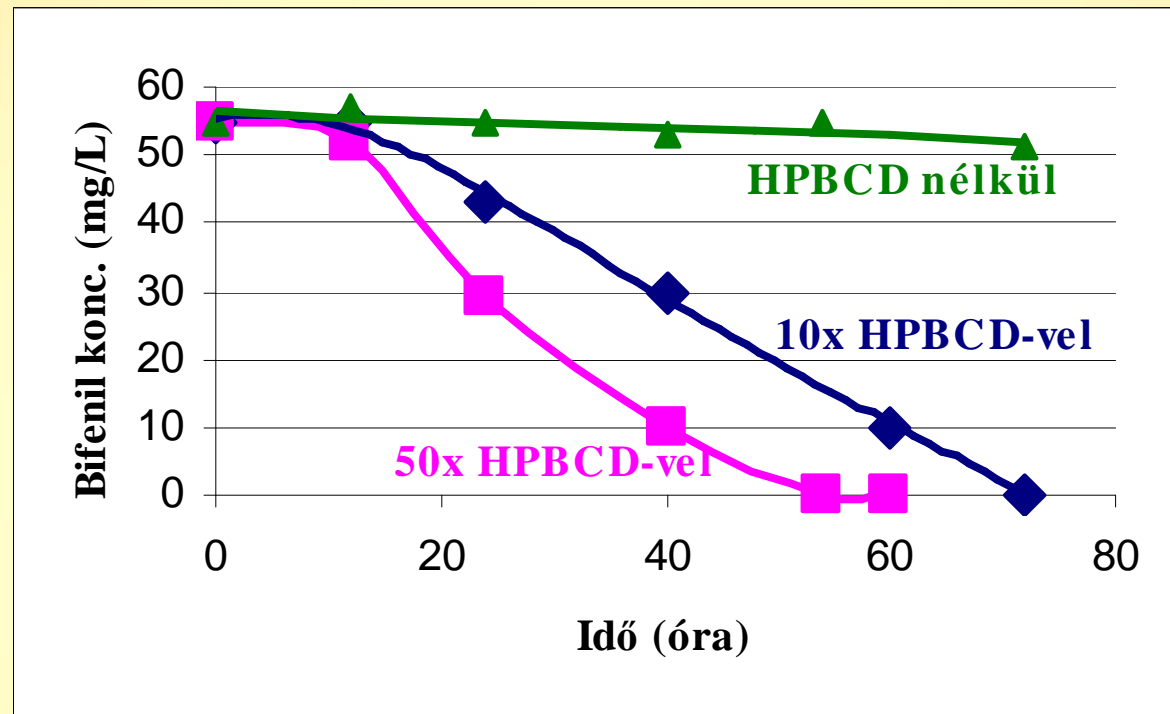

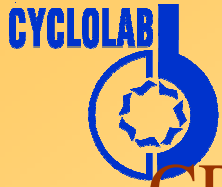
az arzén kivonás megduplázódik,
a vas és réz kivonása pedig megtízszereződik

A talajmosás során keletkezett CD-tartalmú szennyvíz ártalmatlanítási lehetőségei 1.

Bifenillel szennyezett talajból kinyert szennyvíz biológiai kezelése

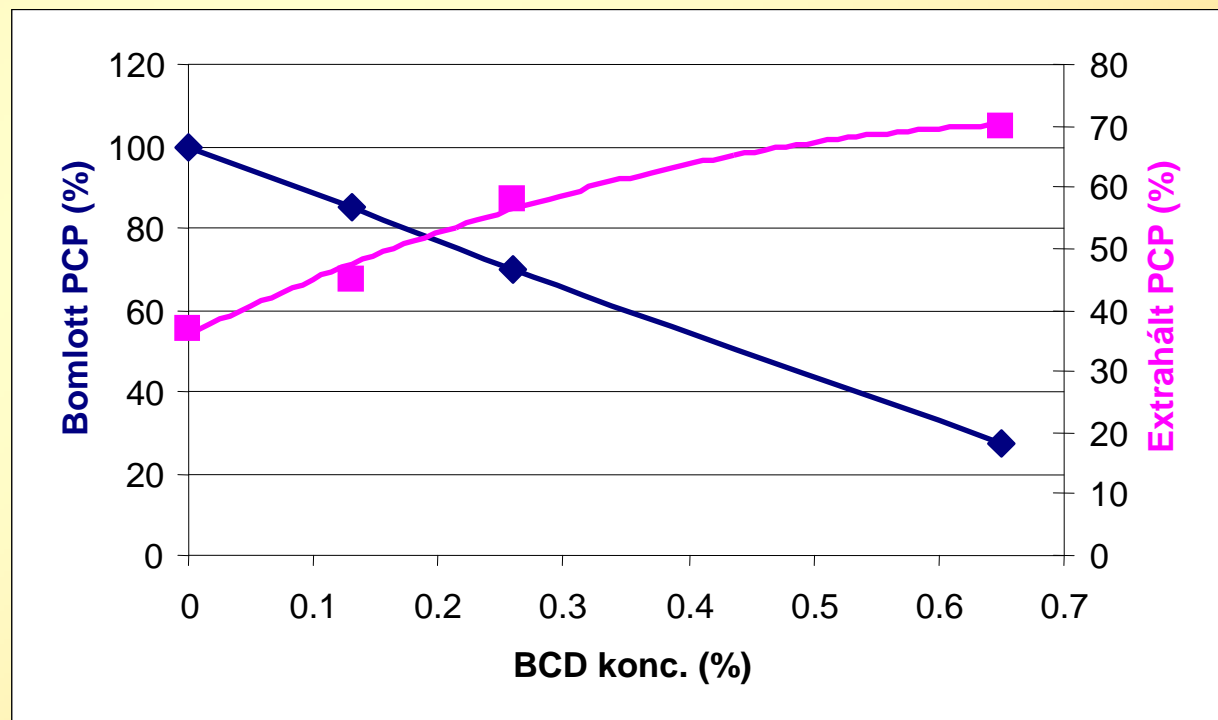
A talajmosás során keletkezett CD-tartalmú szennyvíz ártalmatlanítási lehetőségei 2.

Fizikai kezelés

Sztrippelés

Aktív szenes adszorpció

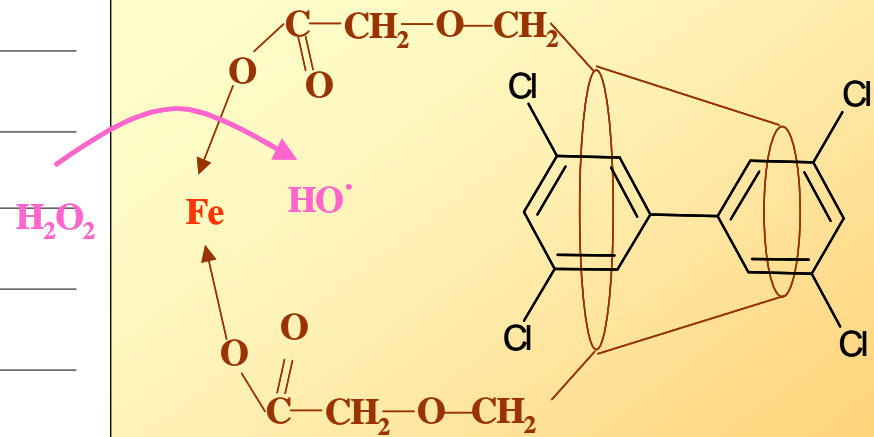
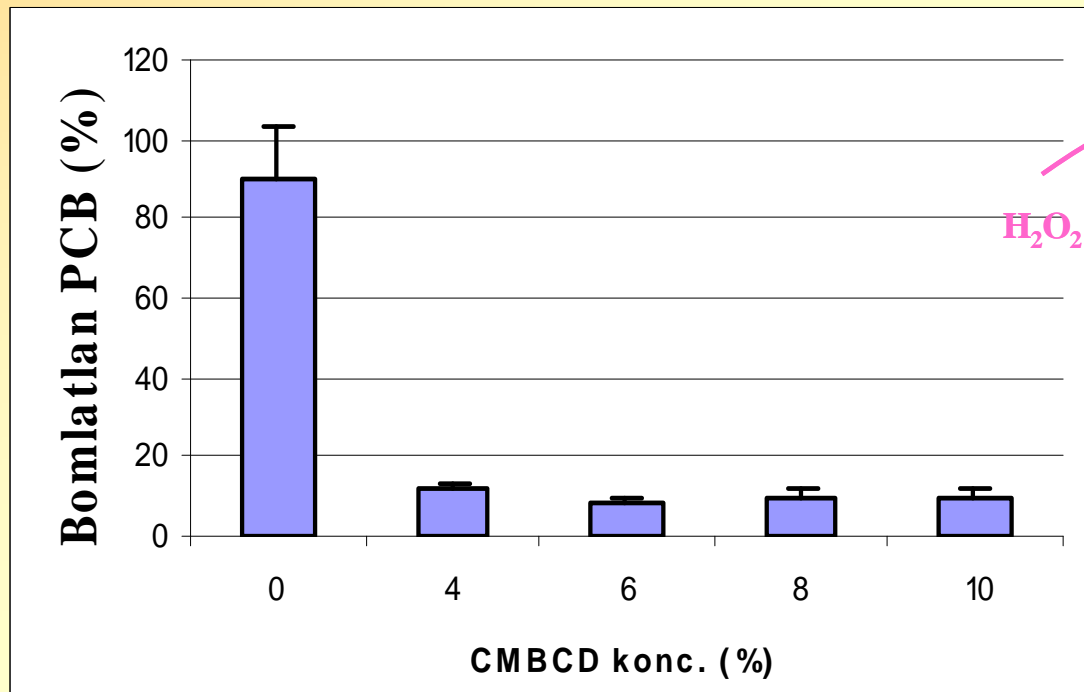
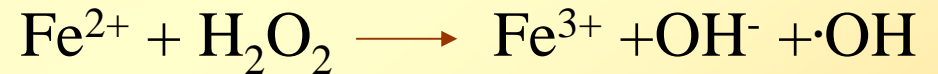
Fotokatalitikus bontás

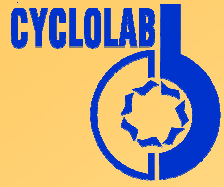

A talajmosás során keletkezett CD-tartalmú szennyvíz ártalmatlanítási lehetőségei 3.

Kémiai kezelés (katalitikus vagy gátló hatás)

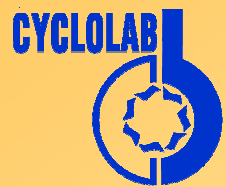
A talajvíz elektrokémiai kezelése Fenton oxidációval

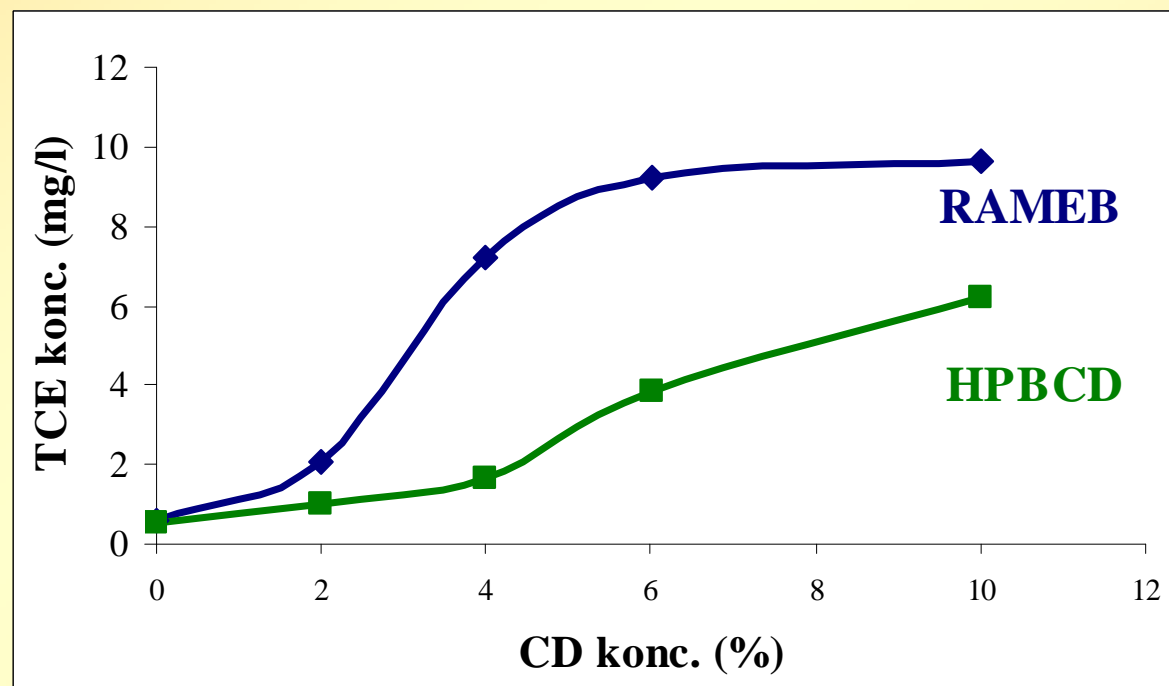
A remediáció tervezését támogató laboratóriumi kísérletek (TCE-vel szennyezett talaj és talajvíz)

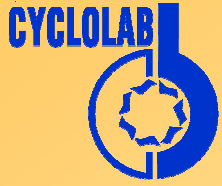
- **Ciklodextrinnel intenzívebbé tett talajmosási technológia modellezése**
- **Ciklodextrin hatása a talajmosáskor keletkező szennyvíz kezelésére sztrippeléssel**
- **Adalékokkal segített *in situ* kémiai oxidációs talajkezelési technológia modellezése**

Oldékonyságnövelés

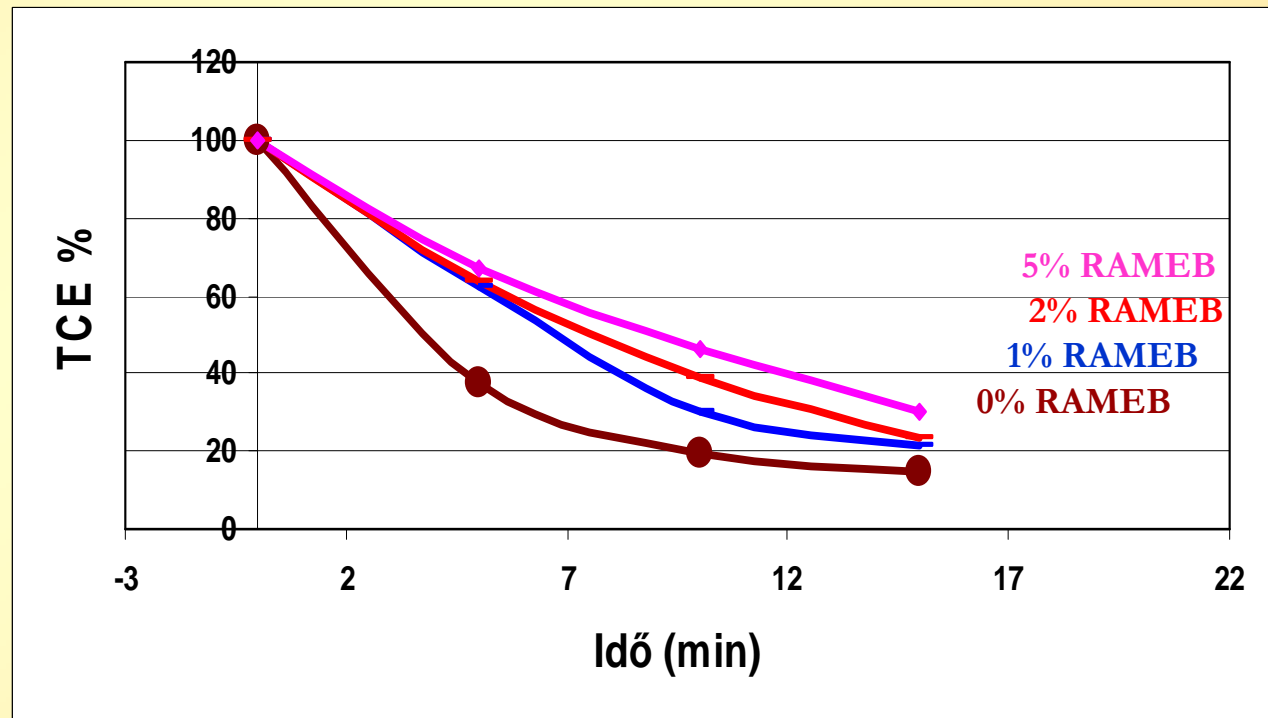
- Random metilezett béta-ciklodextrin

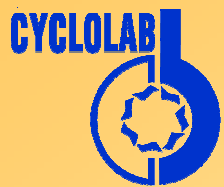

Ciklodextrin hatása a talajmosáskor keletkező szennyvíz kezelésére sztrippeléssel

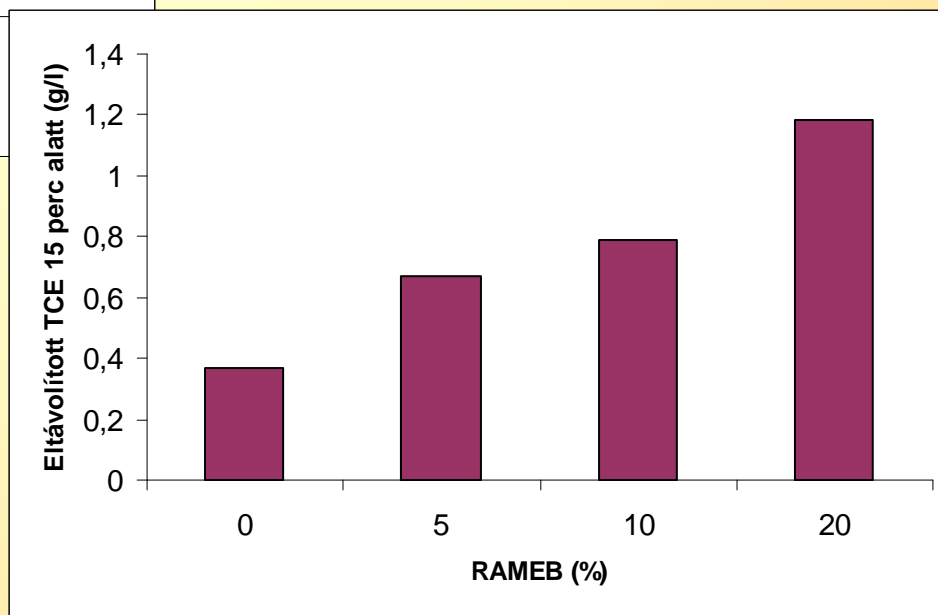
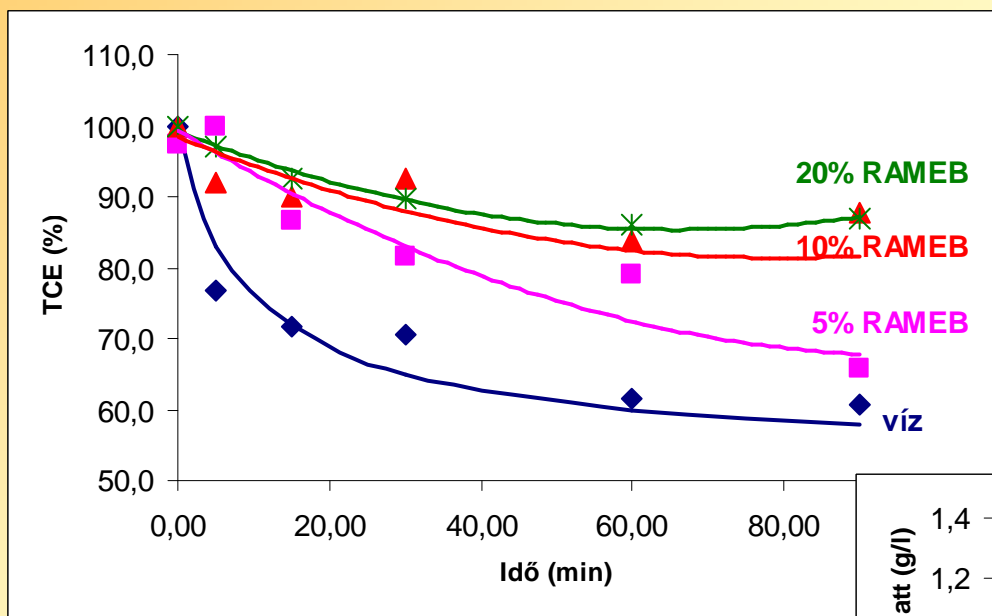
- Nagyobb tartózkodási idő a sztrippelőben (kisebb betáplálási sebesség)
- Nagyobb TCE eltávolítási hatások

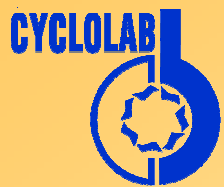

A RAMEB hatása a fotokatalitikus bontásra

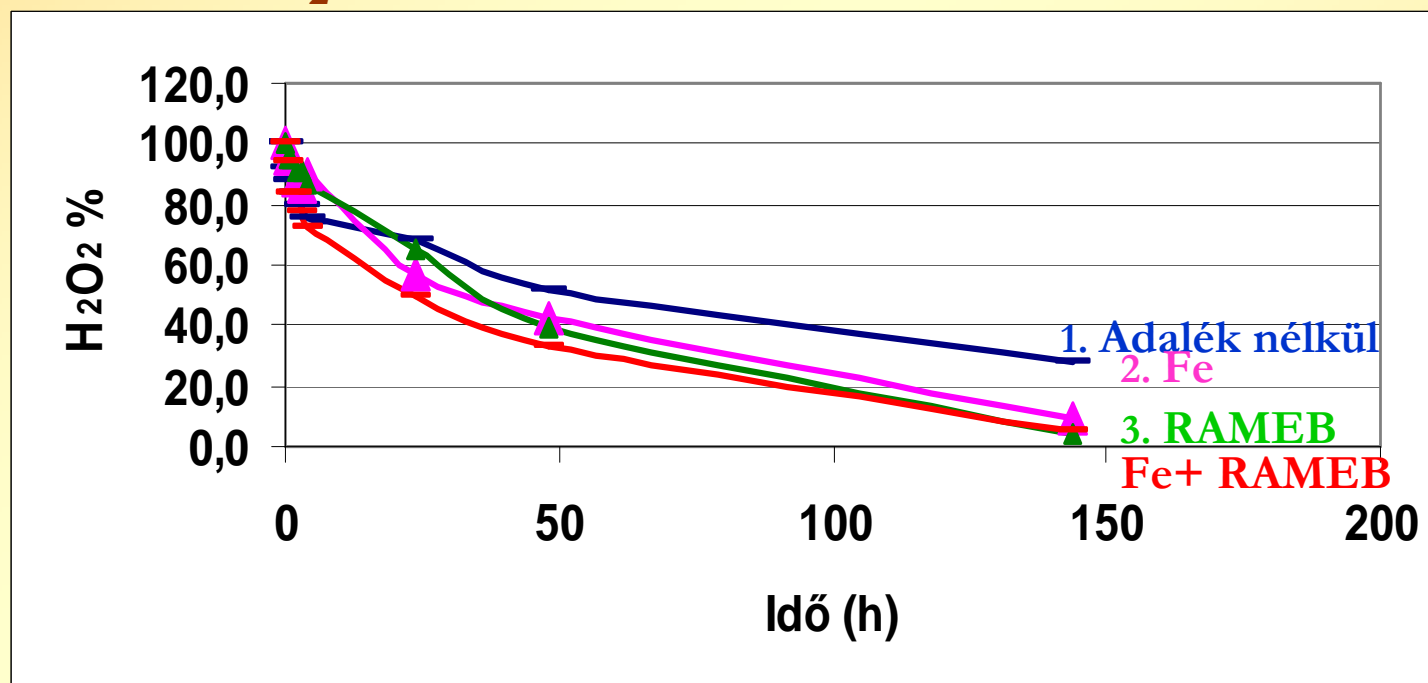
Csökkenő sebesség,
mégis javuló hatékonyság

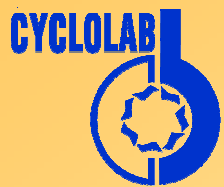

Adalékokkal segített *in situ* kémiai oxidációs talajkezelési technológia modellezése

Adalékanyagok: Fe^{2+} , RAMEB, RAMEB+ Fe^{2+}

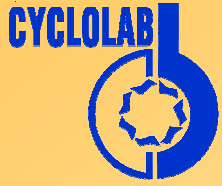

Adalékokkal segített *in situ* kémiai oxidációs talajkezelési technológia modellezése

- A H_2O_2 fogyás bármely adalék hozzáadásával közel azonos mértékben fogyott
- A keletkező Cl^- mennyisége mutatja, hogy a H_2O_2 -ből mennyi fordítódik a TCE bontására

ΔCl^- (mg)			
Adalék nélkül	Fe	RAMEB	Fe+RAMEB
125	83	211	392

Természetes remediáció (Natural Attenuation)

Fizikai folyamatok

Szorpció, párolgás, higulás

Kémiai folyamatok

Redox reakciók, polimerizáció,
degradáció

Biológiai
folyamatok

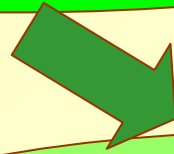
Biodegradáció, biotranszformáció

Természetes remediáció

Monitorozott természetes remediáció

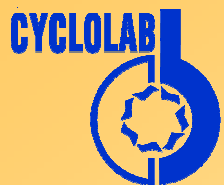

Gyorsított természetes remediáció

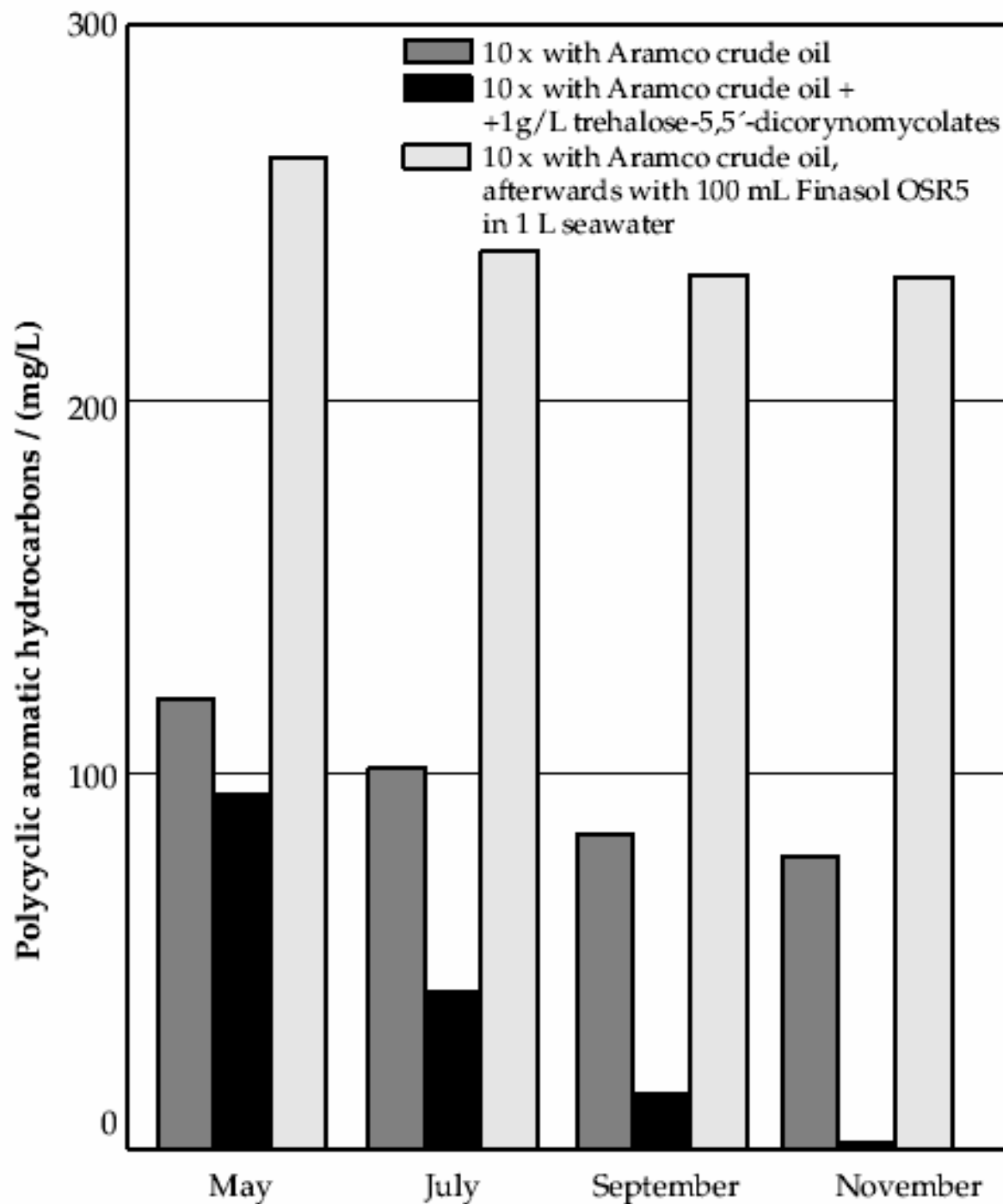

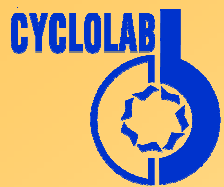
Bioremediáció

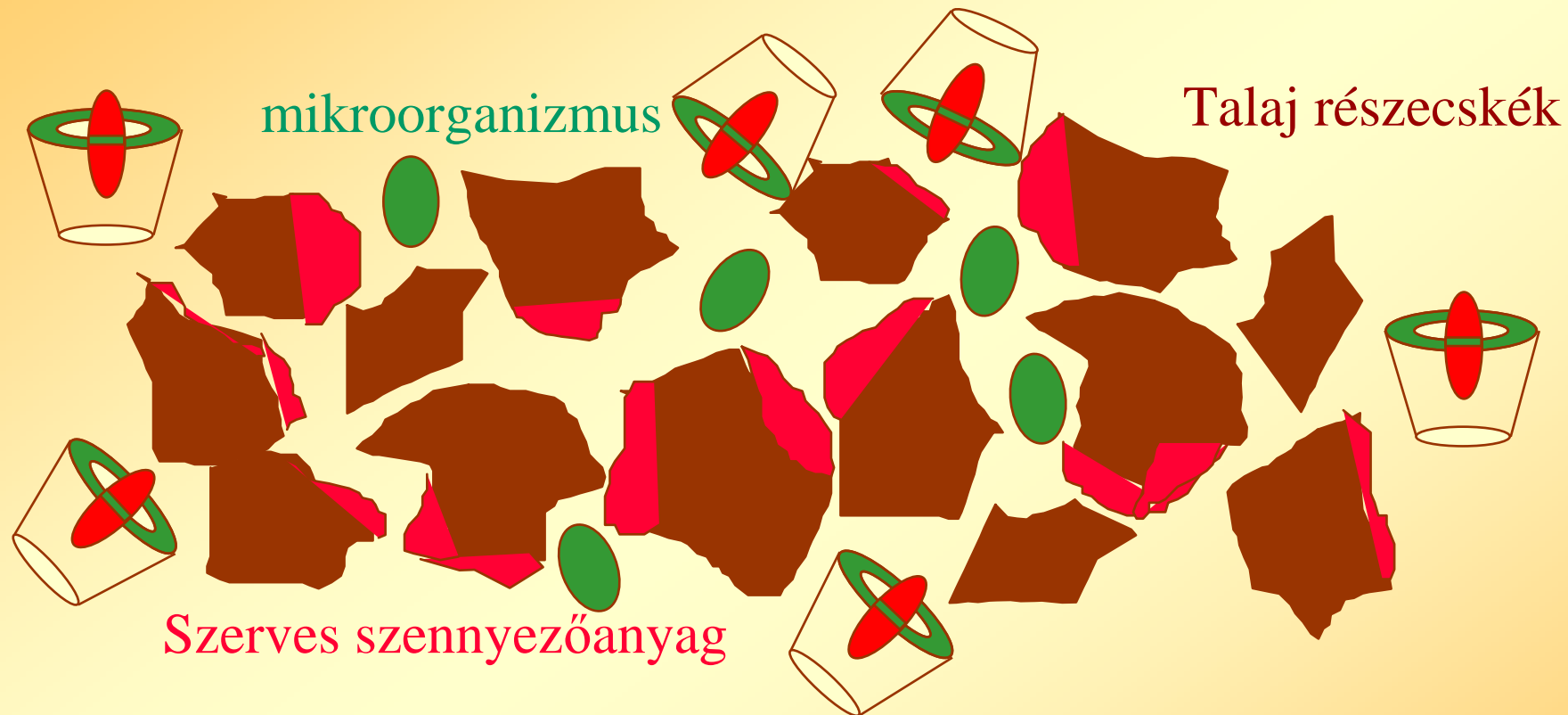

A biotenzid (fekete) jelenlétében felgyorsul a PAH-vegyületek biodegradációja a kontroll (adalék nélküli, középszürke) kísérlethez képest, a szintetikus tenzid (halványszürke) csak mobilizálja a szennyezőanyagot

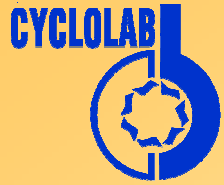
A ciklodextrin hatásmechanizmusa a biológiai talajtisztításban

A szennyezőanyag a talajszemcséken adszorbeálódott

A mikroorganizmusok a talaj vizes fázisában élnek

Oldékonyság és biológiai hozzáférhetőség javítása ciklodextrinekkel

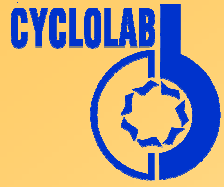
Ciklodextrinek a bioremediáció gyorsítására

Jellemző szennyezőanyagok

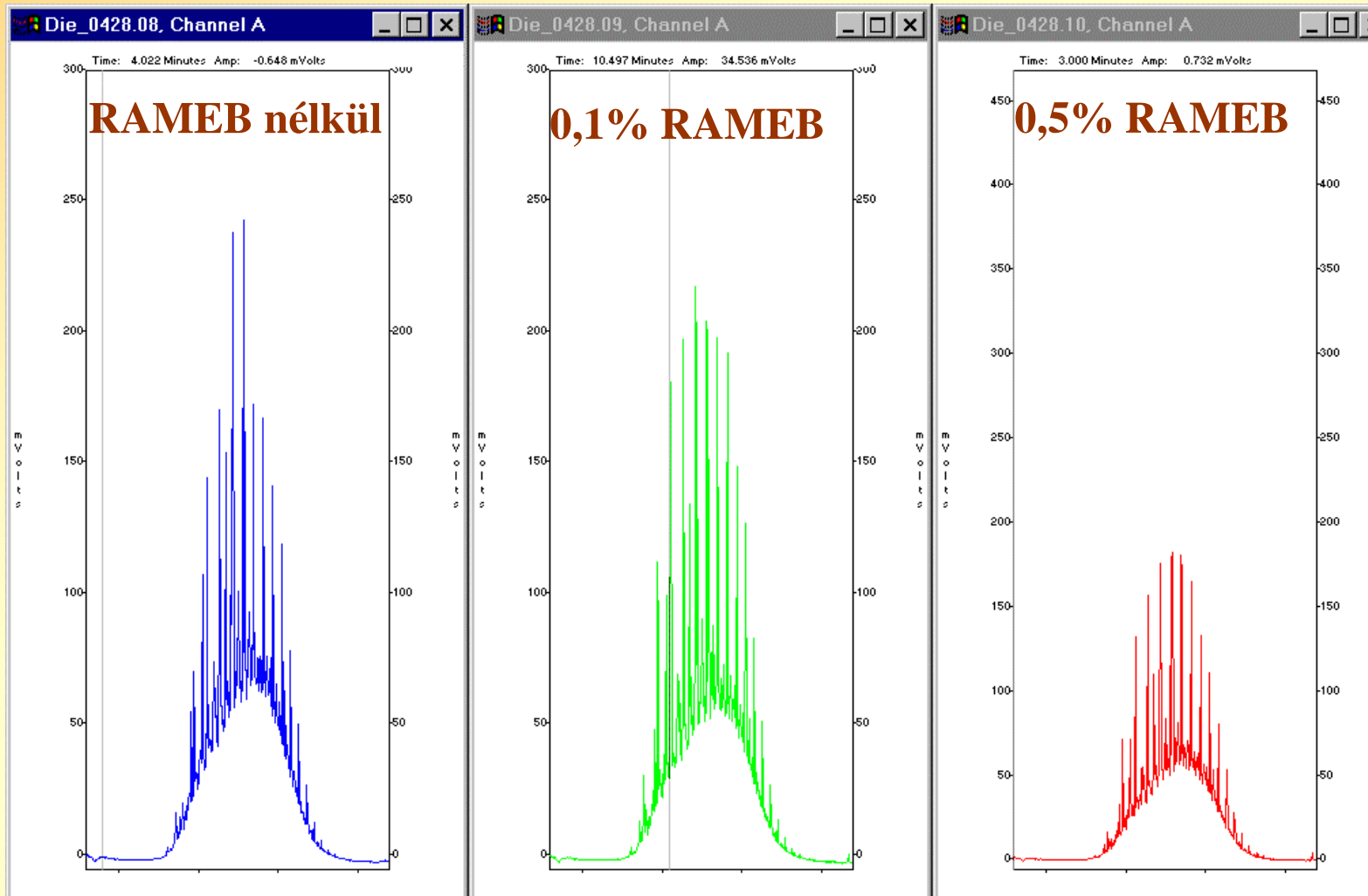
- ▶▶ szénhidrogének
(dízel olaj, transzformátorolaj, pakura, PAH)
- ▶▶ poliklórozott bifenilek (PCB)
- ▶▶ robbanóanyagok (pl. TNT)

Jellemző ciklodextrin

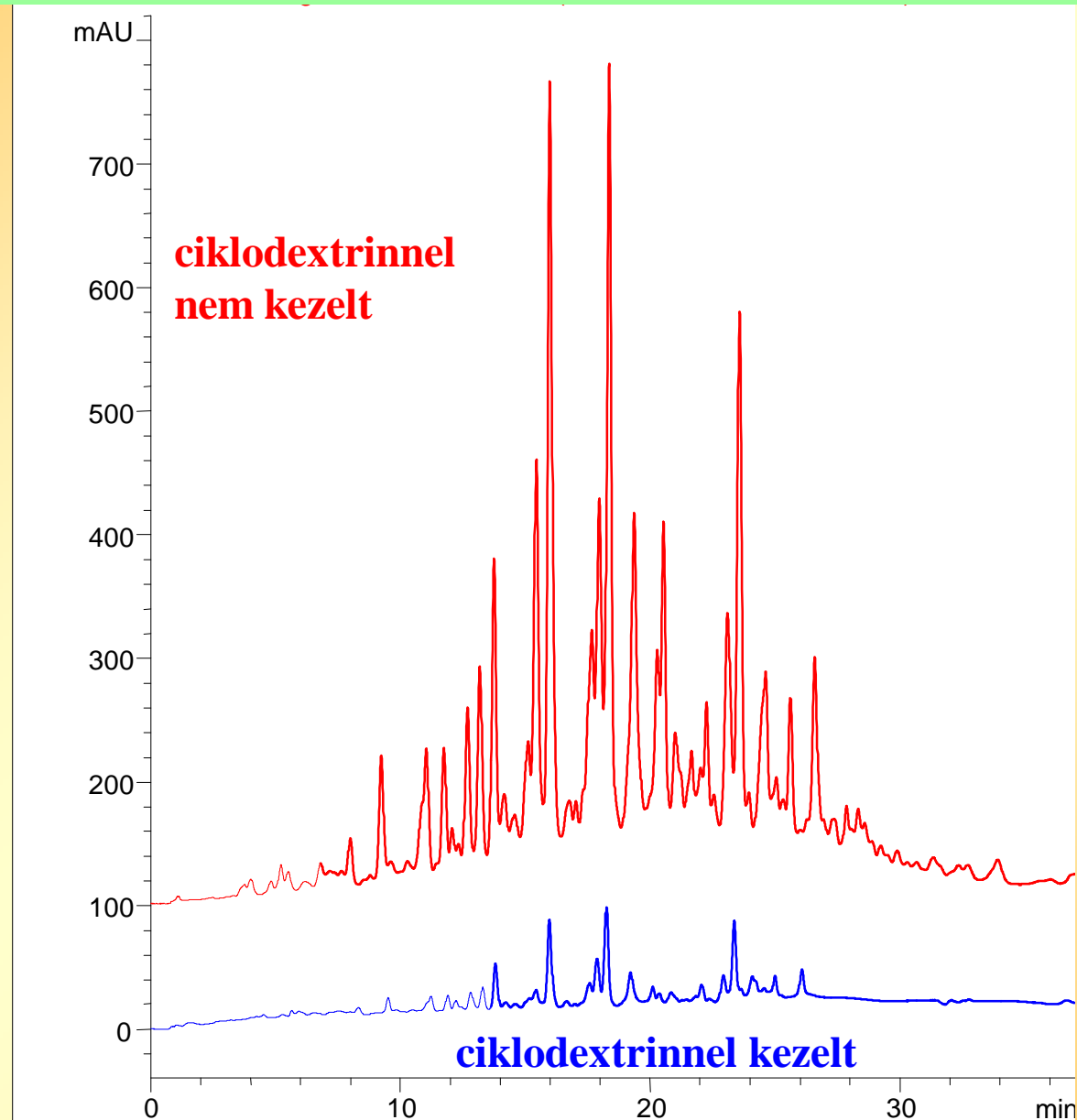
- ▶▶ RAMEB
- ▶▶ HPBCD
- ▶▶ BCD
- ▶▶ GCD

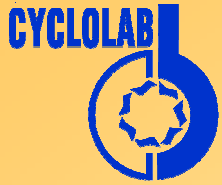

30.000 ppm dízel olajjal szennyezett talaj extraktum gázkromatogramja 2 hét biodegradáció után

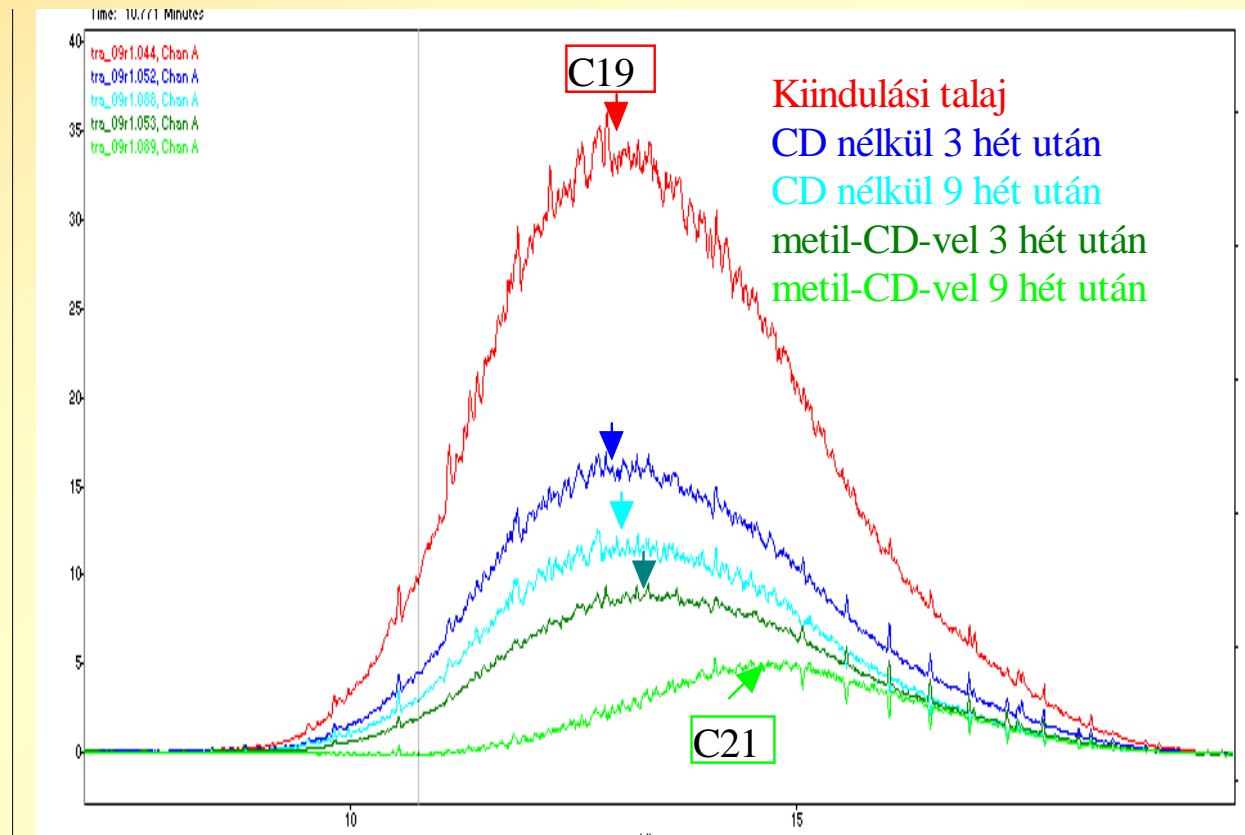

Az EXPO területéről származó talajminta HPLC-vel mért PAH tartalma
3 hónapos intenzív bioremediáció után 1% RAMEB jelenlétében és anélkül

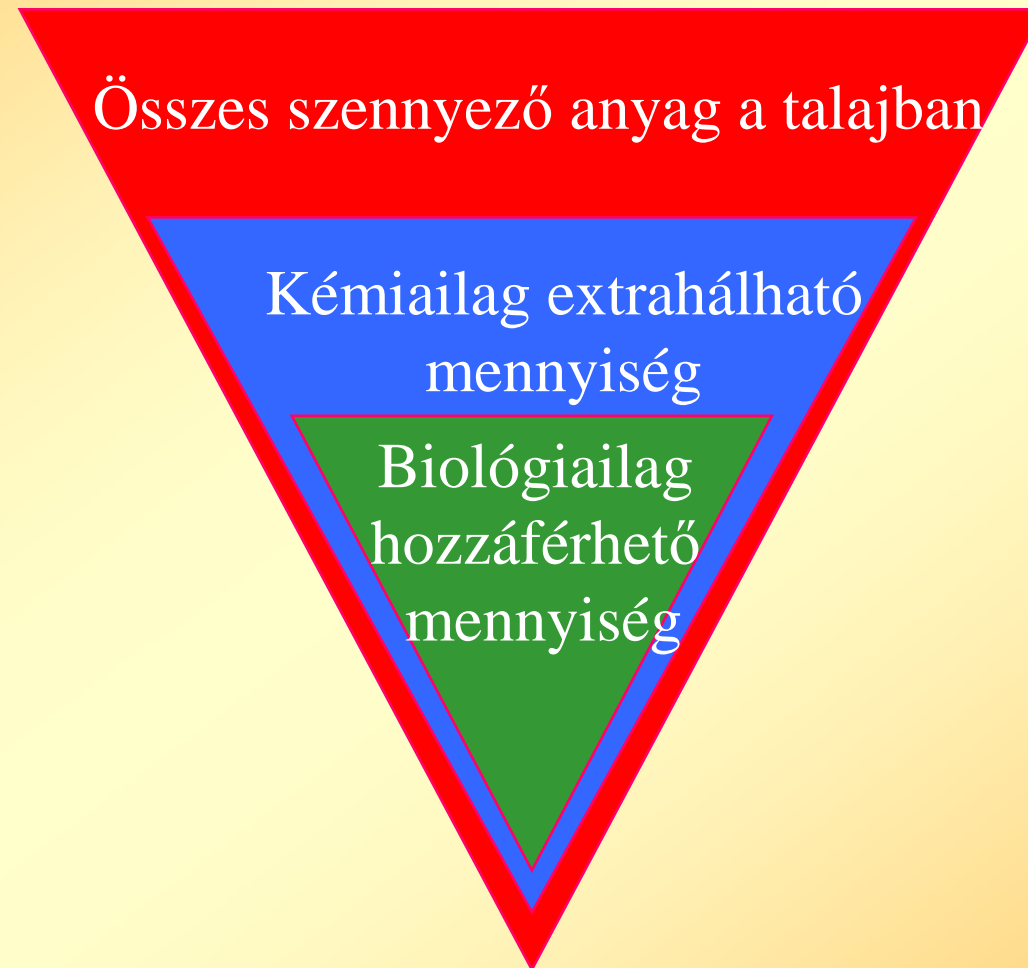

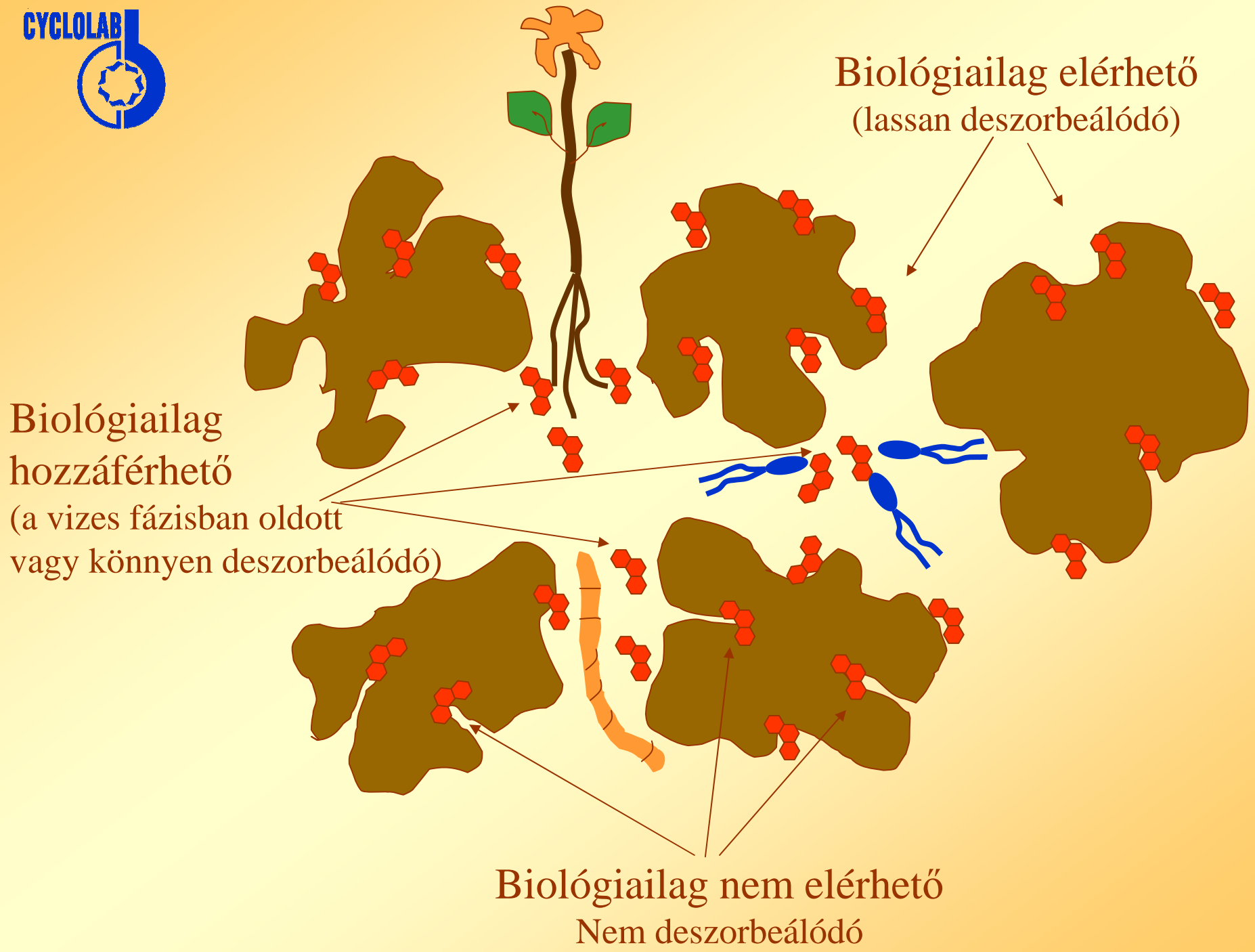

Az olajtartalom változása 10000 ppm transzformátorolajjal mesterségesen szennyezett talaj bioremediációja során 0,2 % metil-ciklodextrin jelenlétében és anélkül (GC)

A szennyező anyagok hozzáférhetősége

Biológiailag elérhető
(lassan deszorbeálódó)

Biológiailag hozzáférhető
(a vizes fázisban oldott
vagy könnyen deszorbeálódó)

Biológiailag nem elérhető
Nem deszorbeálódó

Fitoremediáció

Begyűjtés vagy
vissza a talajba

metabolizmus

Transzlokáció

metabolizmus

Degradáció a
gyökérzónában

Beépülés a humuszba

Mikrobiológiai
degradáció

A szennyezőanyag
deszorpciója a talajról

Felszívódás
a gyökerekbe

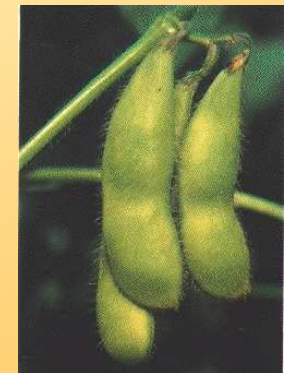
Fitoremediáció

BCD hatására felgyorsult
mikrobiológiai degradáció

BCD jelenléte elősegíti PAH vegyületek
felvételét és transzlokációját a növényekben

Megnövekedett PAH-tartalom
a szójababban

Elektrokinetikus talajremediáció

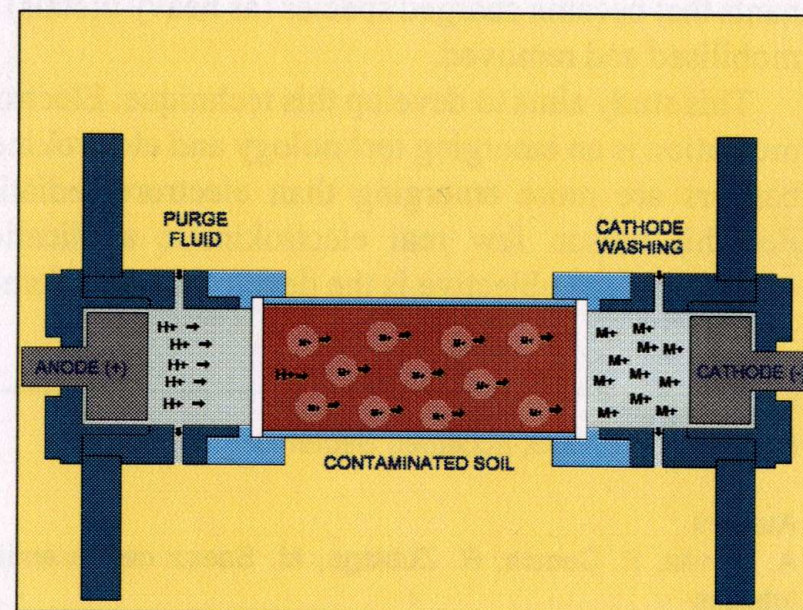
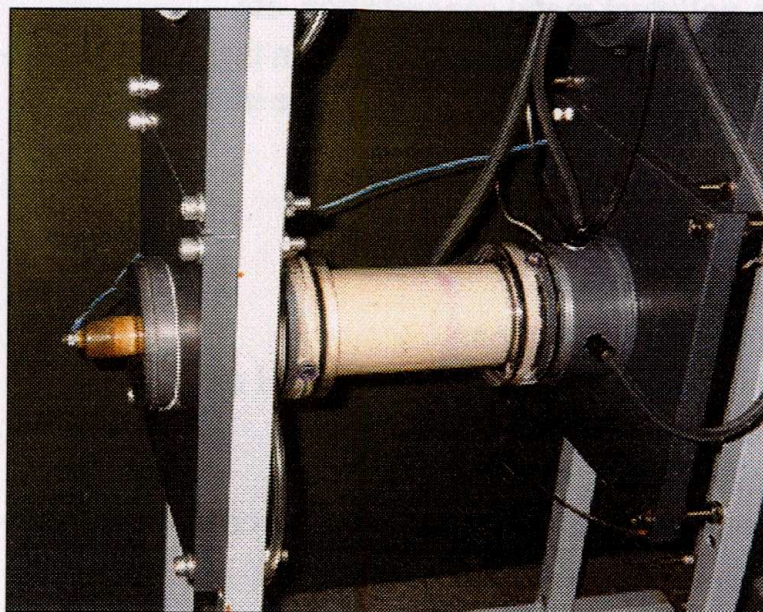
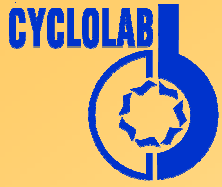
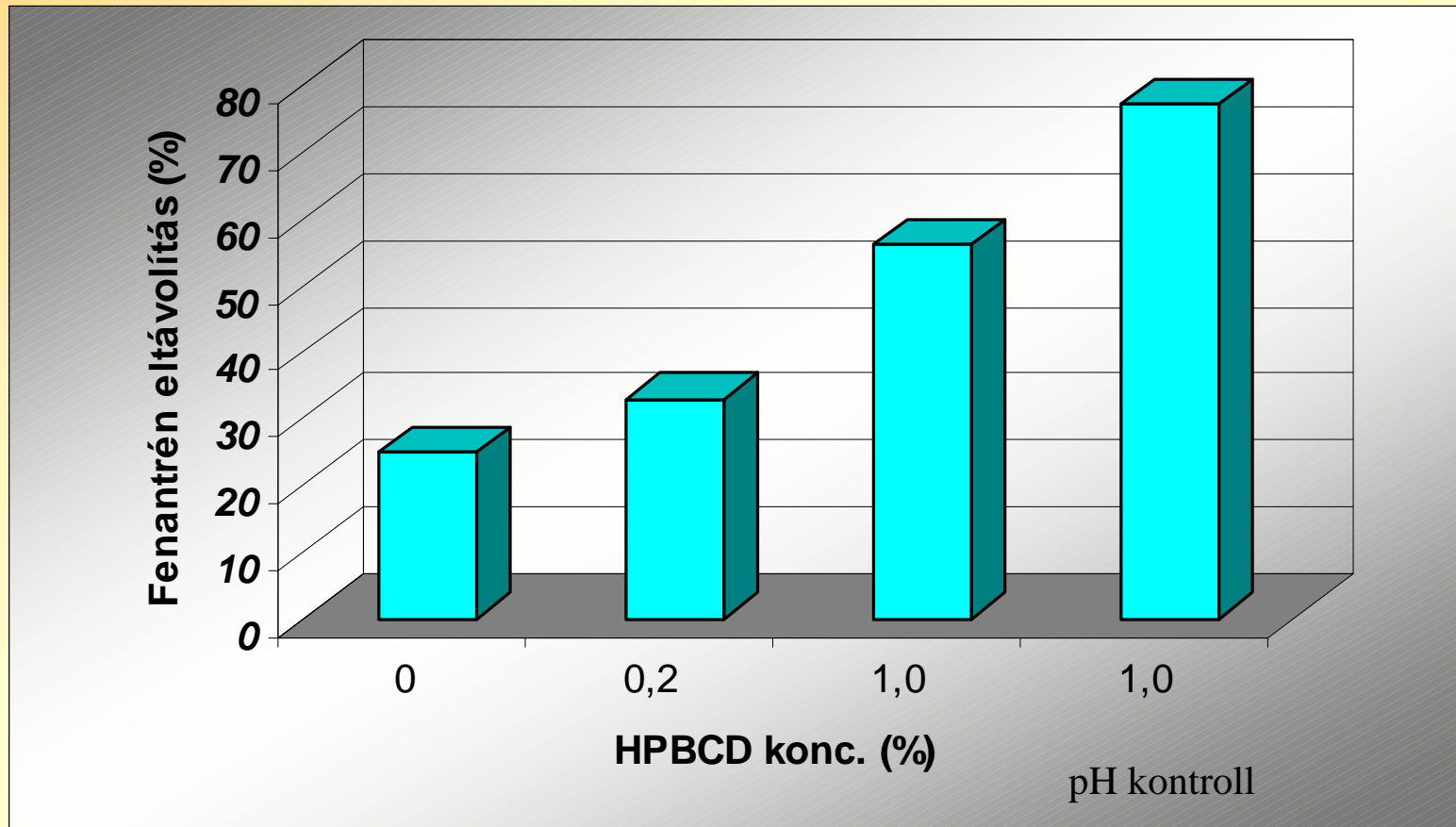
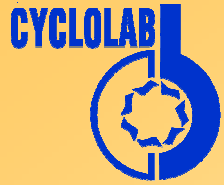

Figure 1. The device used in the laboratory experiments

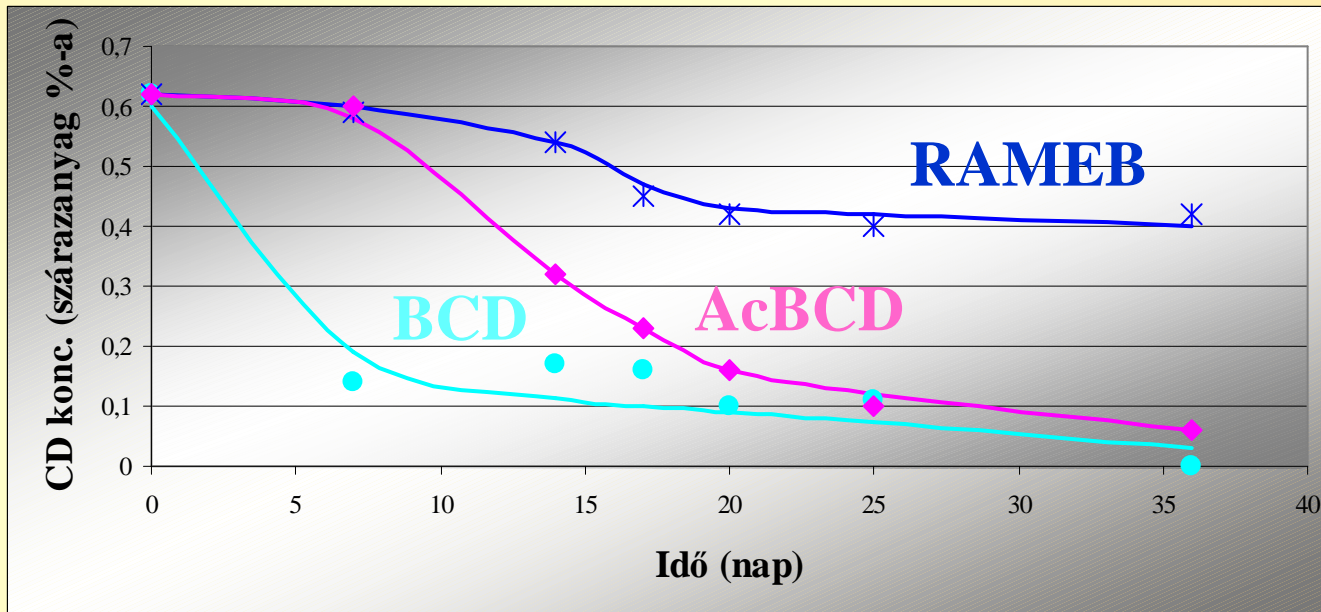
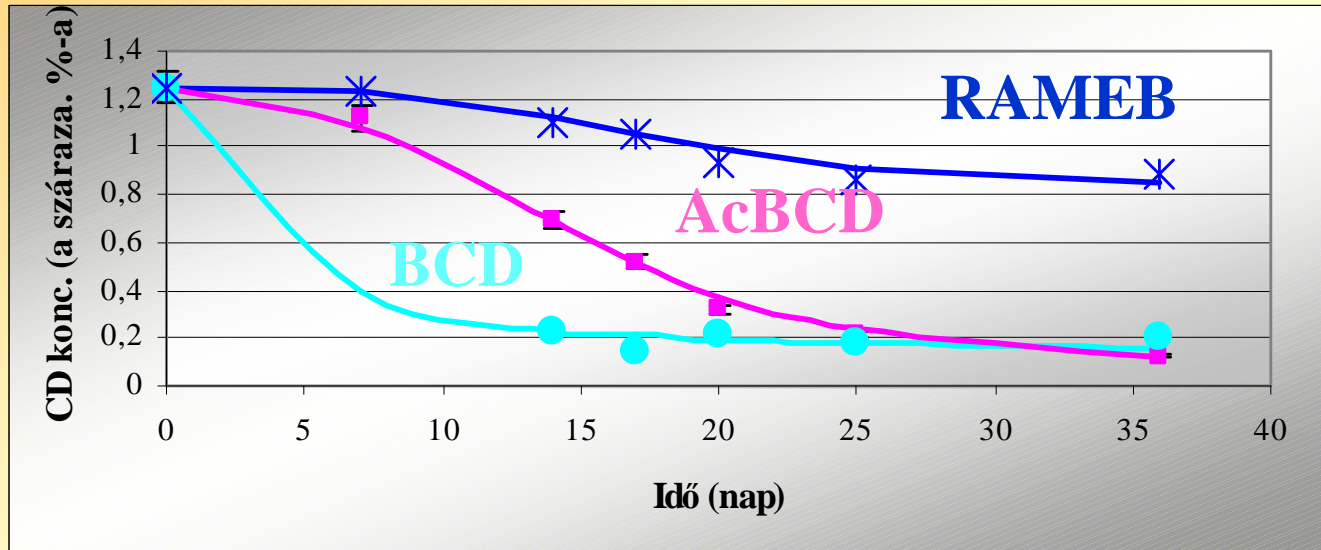

Fenantrén elektrokinetikus eltávolítása agyagos talajból

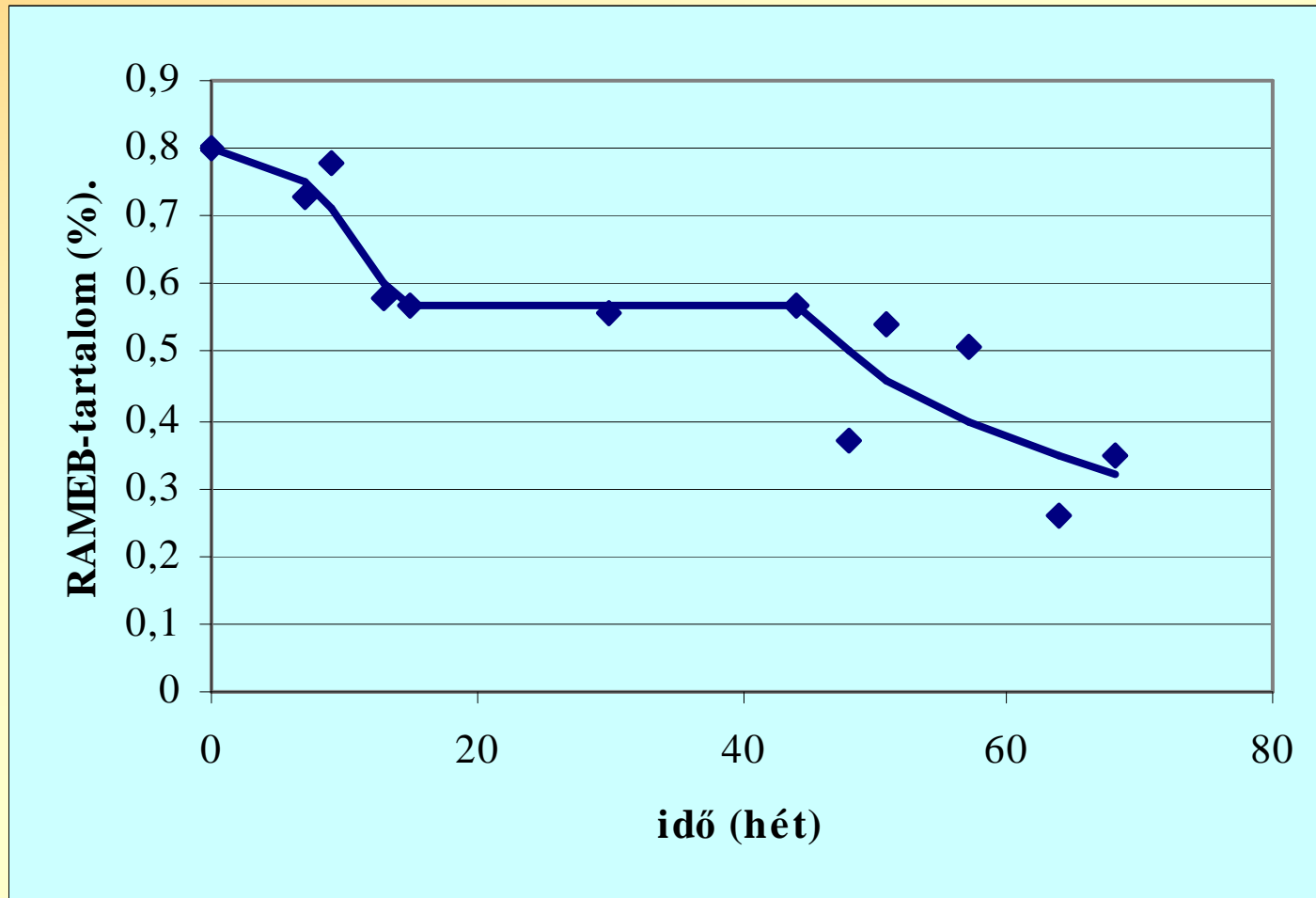

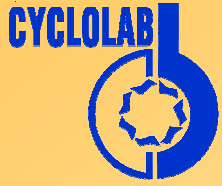

A ciklodextrinek biológiai bonthatósága 20000 ppm transzformátorolajjal szennyezett talajban (labor kísérlet)

A talajban mért RAMEB koncentráció alakulása a kísérlet során

Emisszió csökkentés

ciklodextrinekkel

Oldószergőz megkötése

Jód megkötése

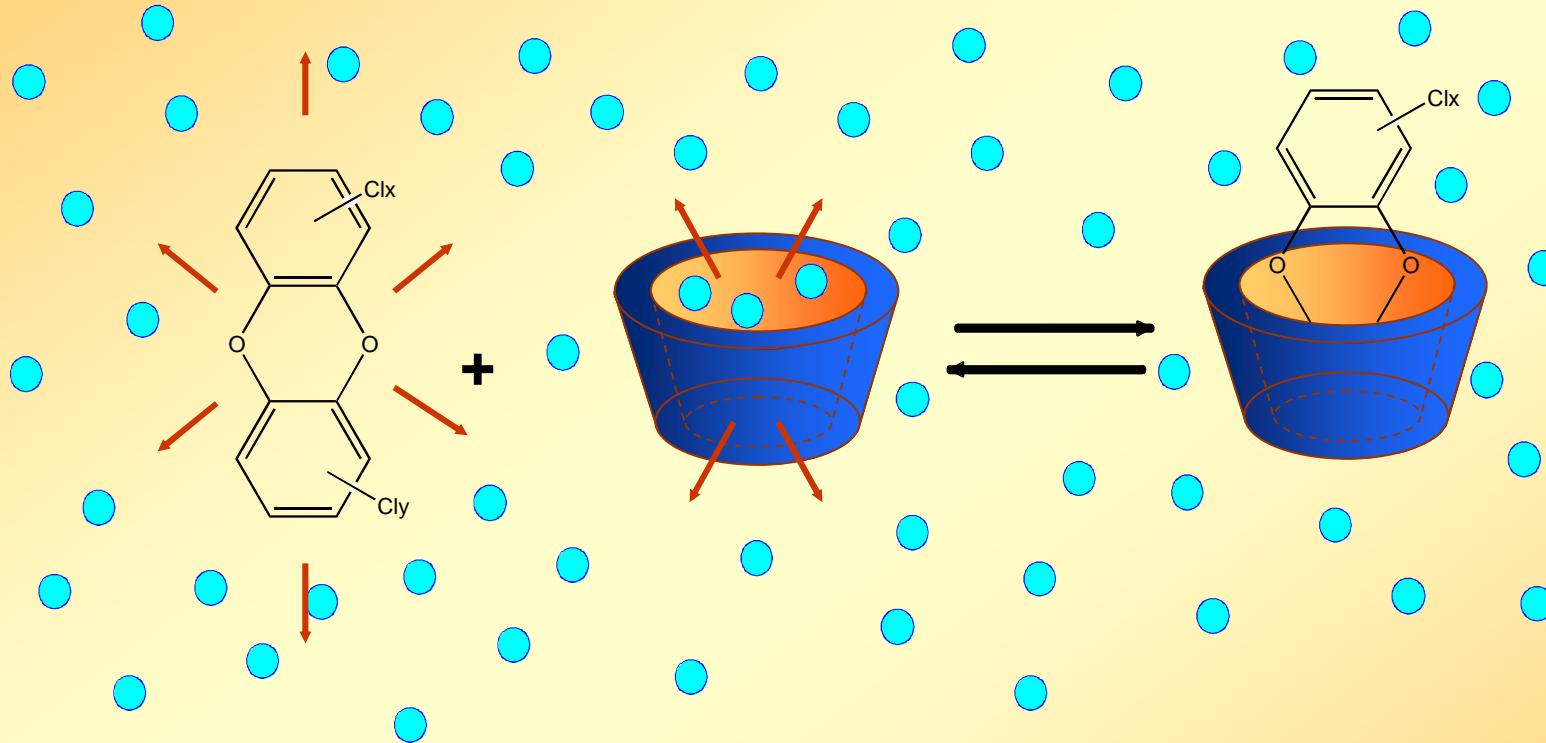
Dioxin megkötése füstgázokból

PAH-ok és kéntartalmú vegyületek szelektív extrakciója
motorhajtóanyagokból

Biodegradábilis polimerek

A dioxinok kivonása hamuból

Komplexbépzés ciklodextrinekkal

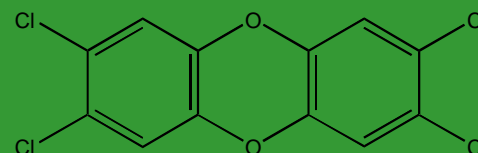

A dioxinok kivonásának lépései

1. A hamu diszpergálása vizes CD oldatban
2. Egy napos keverés után szűrés
3. A kezelt hamu dioxin-tartalmának összevetése a kezeletlen hamuéval

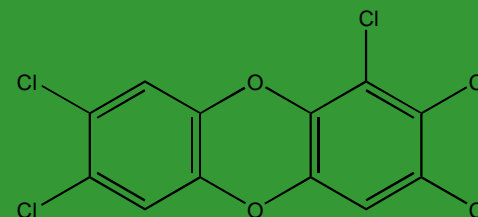
A legtoxikusabb dioxin vegyületek

2,3,7,8-tetraklór dioxin
(2,3,7,8-T4CDD)

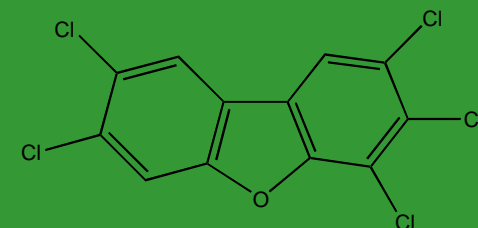
T4CDD

1,2,3,7,8-pentaklór dioxin
(1,2,3,7,8-P5CDD)

P5CDD

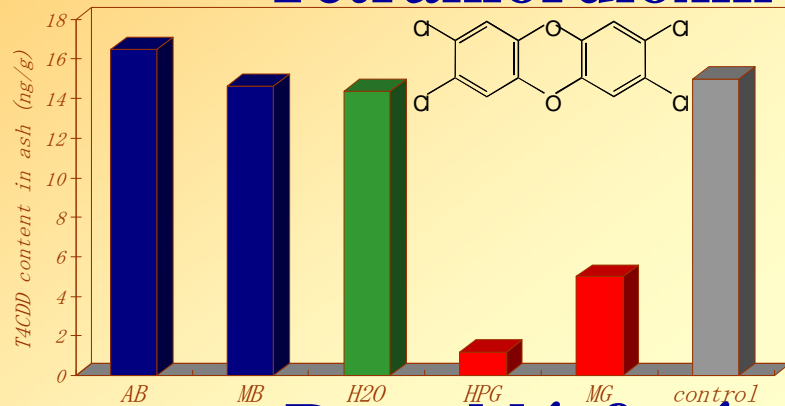
2,3,4,7,8-pentaklór furán
(2,3,4,7,8-P5CDF)

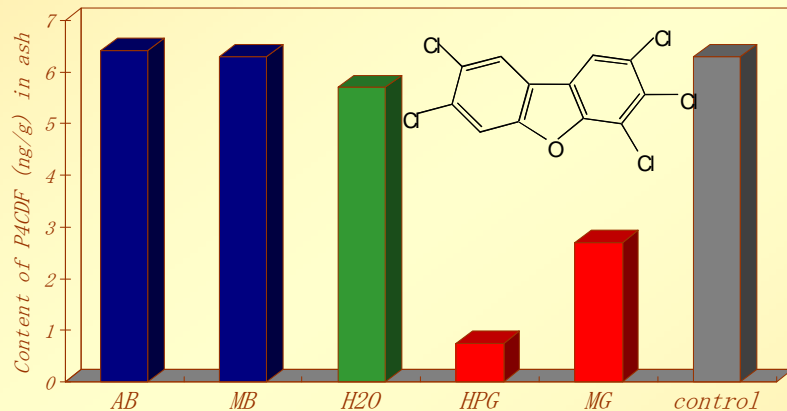
P5CDF

Dioxin-tartalom a hamuban CD-es kezelés után

Tetraklórdioxidin

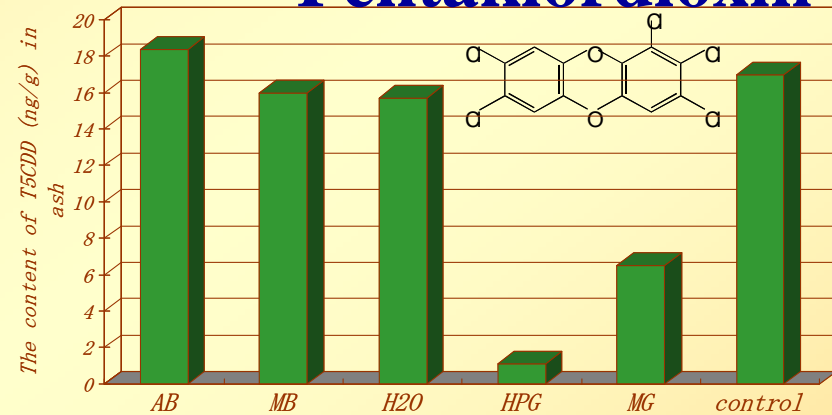

Pentaklórfurán

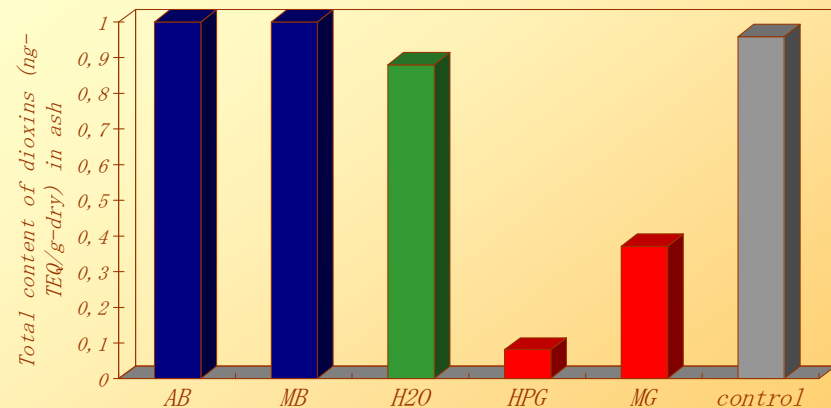

AB: acetyl BCD
 MB: methyl BCD
 H2O: CD nélkül

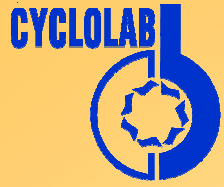
Pentaklórdioxidin

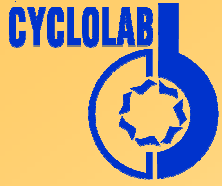
Az összes dioxin

HPG: Hidroxipropil GCD
 MG: Metil GCD
 Control: nem kezelt hamu

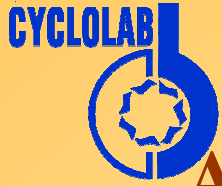

***A ciklodextrinek
szerepe a
környezetkimélő
növényvédelemben***

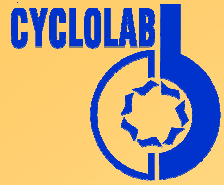
A jelenlegi növényvédőszer kutatás-fejlesztés jellegzetességei:

- Kevés, vagy nincs új hatóanyag**
- Csekély szelektivitás (kivéve herbicideket pl. glifozát)**
- Olcsó, nagy tömegű hatóanyag gyártás**
- Alig van hatóanyag szállító- és célbajuttató rendszer**
- Ellenőrzött hatóanyag-leadású peszticidek drágák, és ritkák**
- Tendenciák a humán hatóanyagok bevezetésére az agrokémiába (ez még a jövő)**
- Környezetkimélő rendszerek fejlesztése egyre fontosabbá válik (hatósági szigorítások)**

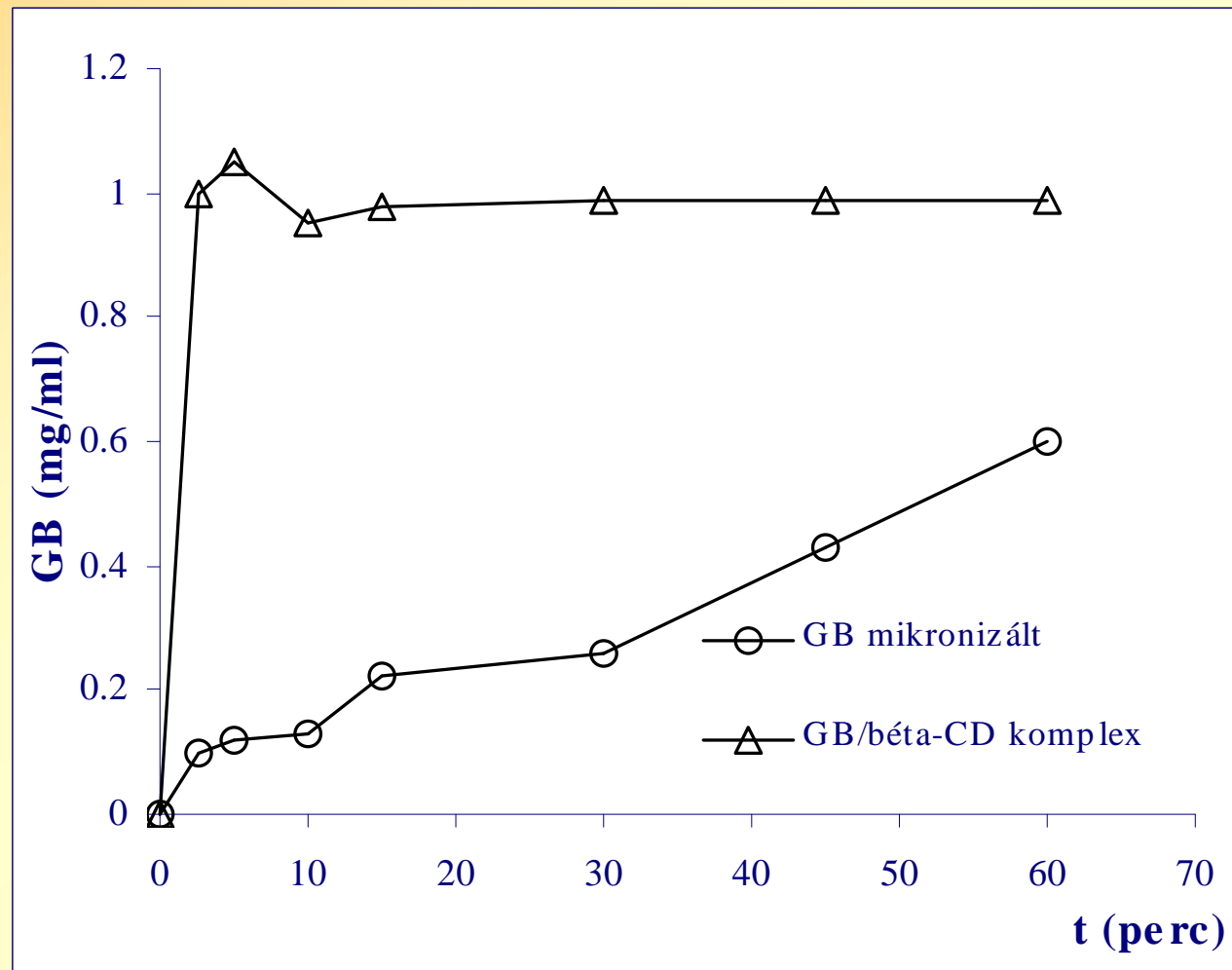

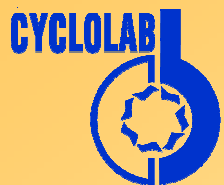
A ciklodextrin/pesticid biner zárványkomplexek agrokémiai alkalmazása

- molekuláris szintű diszperzitás
- nedvesedés- és oldódás fokozás normál körülmények között
- molekuláris csomagolás stabilizáló hatása (shelf-life)
- a hatóanyag/ciklodextrin komplex nem új kémiai egyed (engedélyezés)
- fokozott biohossziférhetőség, a kiszórt dózisok csökkentésének lehetősége
- környezetterhelés kisebb lesz, hasonlóan a gyógyszeripari alkalmazáshoz
- élelciklus-hosszabitás lehetősége (iparjogi előnyök)
- Kontrollált hatóanyag felszabadulás (vizre aktiválódó szerek!)

Növényi hormon a Gibberellinsav oldékonyságának fokozása ciklodextrinnel

Hagyományos és ciklodextrines inszekticidek hőstabilitási vizsgálata 60°C-on

Test sample	Pesticide content in % (referred to the original pesticide load of samples)					
	time zero	1 week	2 weeks	3 weeks	4 weeks	6 weeks
Malath starch	100	78	70	67	66	63
Malath bCD	100	100	103	97	96	98
Sumith starch	100	86	72	75	66	68
Sumith bCD	100	96	92	93	92	88
DDVP starch	100	76	70	65	55	52
DDVP bCD	100	94	92	95	90	92

A β CD termelése és ára 1970 óta

